

MAGYAR LAPOK

Igazgató és felelős szerkesztő:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLO NYOMDA R-T.**
Törvényvezéki bej. szám: Tr. B. 11/71. Jun. 1938

Főmunkatárs: **dr Gyárfás Elemér**

Anglia és Franciaország értekezletre hívta össze délkelet-európai követeit

Chamberlain részletes beszámolót mond a legújabb fejleményekről. — A nyugati szövetségesek magukhoz akarják ragadni a diplomáciai kezdeményezéseket

Londonból jelentik: (Rádió București.) A „News Chronicle” értesülése szerint Chamberlain kedden az alsóházban pontos és részletes felvilágosítást nyújt a legutóbbi politikai fejleményekről. Méltatni fogja a csütörtöki angol-francia nyilatkozat fontosságát és számot ad arról is, hogy miért hívták Londonba tanácskozára Anglia délkelet-európai diplomáciai képviselőit. A lap szerint a szövetségesek olyan lépéseket akarnak tenni, amelyek után magukhoz ragadhatják a diplomáciai kezdeményezést.

A „Times” a délkelet-európai angol diplomaták hazautazásával kapcsolatban rámutat arra, hogy csaknem egyidejűleg Reynaud is jelentéstételre hívta haza Franciaország több követét. A lap szerint az angol kormány élénk figyelemmel kíséri Németország gazdasági tényezését a Balkánon és tudja, hogy a németeknek évek óta nyert ügyük van, ha gazdasági tervük sikerül a Balkánon. Emellett Olaszország befolyása is érvényesül, amit még jobban megerősített a Mussolini—Telesi találkozó. Oroszországnak is vannak vágyai. A lap szerint egyik legfontosabb gazdasági szükségesség, hogy felvásároljanak Németország előtt mindent, amit csak lehet.

A „Daily Express” szerint Anglia diplomáciai háborút indít Németország ellen a Balkánon és fontos sakkhúzásokat tesz, hogy szembeszálljon vele a passzív harcúterem is.

OLASZORSZÁG A SALONIKIBEN ÉS MACEDÓNIA-BAN VALÓ HADIMŰVELETEK ELLEN

A „Tribuna” című olasz lap londoni jelentése szerint angol körökben nagy meglepetést keltett az a körülmény, hogy Olaszország világosan kifejezésre juttatta a szövetségeseknél, miszerint nem nézhetné tétlenül, ha a jelenlegi háborúban Salonikiben partraszállnának és Macedóniát hadszíntérré változtatnák. Londonban egyébként úgy látják, hogy Olaszország a balkáni béke megör-

zése érdekében nem szándékozik olyan hatalmakkal szövetkezni, melyektől világnézeti különbségek választják el.

LAVAL VOLT FRANCIA MINISZTERELNÖK NAGYKÖVETNEK MEGY RÓMÁBA

Belgrádból jelentik: A „Politika” című jugoszláv lap berlini jelentése szerint berlini politikai körökben nagy érdeklődést keltett az a hír,

Megalakult a román-jugoszláv kamara Bucurestiben

Az új nemzetközi gazdasági intézmény ünnepélyes megnyitására Romániába érkezett Andres jugoszláv miniszter

Bucurestiből jelenti a rádió: A nemzetgazdasági és a külkereskedelmi minisztérium előterjesztésére a minisztertanács jóváhagyta a román-jugoszláv kereskedelmi kamara felállítását, Bucuresti székhellyel.

A minisztertanács jóváhagyása után megtartották a kamara alakuló ülését és megválasztották a vezetőséget. Elnök: Christian Penescu-Karlisch mérnök, az Országos Iparos Szövetség elnöke, alelnökök: N. Tabacovici mérnök, a Balkán Szövetség Gazdasági Tanács román osztályának elnöke és Cezar Popescu mér-

hogy a francia kormány esetleg Lavalt küldi Romába nagyköveti minőségben.

NORVÉGIA VISSZAUTASÍTOTTA AZ „U. 21.” INTERNÁLÁSA MIATTI NÉMET TILTAKOZÁST

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda jelentése szerint a német kormány oslói követe útján tiltakozott a norvég kormánytól amiatt, hogy az „U. 21.” német tengeralattjárót, amely a norvég partok közelében a sűrű köd miatt zátonyra futott, internálták. A norvég kormány a tiltakozást visszautasította.

BERMUDÁBAN ISMÉT LEFOGLALTÁK AZ AMERIKAI REPÜLŐPOSTÁT.

Newyorkból jelentik: A Reuter jelentése szerint a bermudai angol hatóságok esütörtök reggel a Panamerican Atlantic Clipper fedélzetén az összesen 2900 font súlyú postából 1600 fontnyi postát lefoglaltak. Az amerikai vizirepülőgép Lisszabonból Amerika felé igyekezett, de utközben az erős ellenszél miatt kénytelen volt leszállni Bermudában, hogy kiegészítse üzemanyagát. Március közepe óta az amerikai repülőgépek elkerülték Bermuda szigetét. Azóta most volt az első eset, hogy amerikai repülőgép ott leszállt. A vizirepülőgép kapitánya tiltakozott a posta lefoglalása miatt.

Már a napokban a törvényhozás elé terjesztik a köztisztviselők szabályzatáról és a fizetések összhangba hozataláról szóló törvényjavaslatot

Bucurestiből jelentik: A miniszterelnökségen nagy buzgalommal dolgoznak a Tatarescu miniszterelnök által létesített tanácsadó bizottságban a köztisztviselők szabályzatán és a fizetések összhangba hozatalán. A bizottság legutóbbi ülésén résztvett Portocala miniszter, Oltescu, a bizottság elnöke, Alexianu, Bucegi tartomány királyi helytartója és a bizottság többi tagjai. Ismeretes, hogy a bizottság által tárgyalt fontos kérdést a legutóbbi kormányok mind programjukra tűzték, de sikertelenül.

A bizottság eddigi tanácskozásain már

megállapította az összeállítandó törvények alapelveit. A szabályzat intézkedéseket fog tartalmazni a kinevezésekre és előléptetésekre. Szabályozza a különböző vizsgálatokat, a kivételes minősítéseket. A javaslatot a napokban már a törvényhozás elé terjesztik. A fizetések összhangba hozatalára szóló javaslat harmincra szállítja le a jelenlegi kétszáznál is több fizetési csoportokat.

A bizottság munkája után Tatarescu miniszterelnök adja meg a javaslat végső formáját, majd a törvényhozás elé terjesztik.

nök, a Distribuția-társaság vezérigazgatója. Felállították a főtitkári hivatalt is, amelyben a nemzetgazdasági minisztérium, a jugoszláv követség kiküldötte és Gh. Gheorghiu, a belgrádi román kereskedelmi kiküldött foglal helyet.

Bucurestiből jelenti a rádió: Péntek délelőtt 10 órakor érkeztek meg a bucuresti északi pályaudvarra a jugoszláv vendégek, akik a román-jugoszláv kereskedelmi kamara megnyitására vesznek részt. Constantin Miciora a belgrádi román követség sajtótanácsának vezetésével a jugoszláv kereskedelmi élet számottevő vezetőiből és nyolc belgrádi, valamint zágrábi újságírókból áll a küldöttség. A pályaudvaron Radulescu, a propagandaügyi minisztérium államtitkára üdvözölte a vendégeket. Délelőtt Constantin Giurescu propagandaügyi miniszternél voltak kihallgatáson, délben a propagandaügyi minisztérium bankettet adott tiszteletükre, délután pedig a bucuresti intézményeket látogatták meg.

Bucurestiből jelentik: A bucuresti sajtó nagy jelentőséget tulajdonít I. Andres jugoszláv kereskedelmi és iparügyi miniszter, valamint Djuricsics volt pénzügyminiszter, Belgrád polgármestere romániai látogatásának, akik a most felállított román-jugoszláv kereskedelmi kamara ünnepélyes megnyitására vesznek részt. A jugoszláv vendégeknek ünnepélyes fogadtatást készítettek elő. Andres miniszter és kísérete pénteken este érkezett meg Temesvárra, ahol a hatóságok képviselői, élükön Marta Alexandru királyi helytartóval fogadták őket. A pályaudvar elsőosztályú várótermében hangzottak el az üdvözlőbeszéd.

Az angol-francia főhaditanács ülést tartott Londonban

A két kormány kötelezte magát, hogy külön-külön nem tárgyal fegyverszünetről vagy békekötésről. A békekötés után is a közös biztonság érdekében fenntartják a cselekvés egységét

Londonból jelentik (Radio Bucuresti): Londonban csütörtökön megtartották az angol-francia főhaditanács ülését. A háború kezdete óta a főhaditanácsnak ez volt a hatodik összejövetele. Az ülésen francia részről *Reynaud*, *Gamelin* és *Darlan* tengernagy vett részt, *Daradier* hadügyminiszter betegsége miatt távol maradt. Angol részről *Chamberlain*, *Halifax*, *Churchill*, *Stanley* és *Kingsley Wood* volt jelen.

Chamberlain meglegedését fejezte ki afelől, hogy módjában van elsősorban üdvözölni *Reynaud*-t, mint francia miniszterelnököt. A főhaditanács ezután áttekintette a legutóbbi tanácskozás óta a hadászati helyzetben beállott fejleményeket és határozatokat hozott a cselekvés jövőbeli módjait tekintetében. A két kormány a következőkben állapodott meg:

1. Az angol-francia és északírországi kormány kötelezi magát, hogy a jelenlegi háborúban — közös megegyezés esetét kivéve, — sem nem tárgyalnak, sem fegyverszünetet, vagy békeszerződést nem kötnek, békefeltételekről nem tárgyalnak és nem térnek el ama feltételektől, amelyek szükségesek mindkét fél biztonságának hatékony és tartós szavatolásához.

2. Kötelezik magukat, hogy a béke megkötése után minden téren fenntartják a cselekvés egységét mindaddig, míg szükséges ahhoz, hogy szavatolják a biztonságot és más nemzetek közreműködésével olyan nemzetközi rendet állapítanak meg, mely biztosítja a népek szabadságát, a törvényiszteleket és az európai béke fenntartását.

Az angol külpolitika lemond hagyományos önállóságáról

Londonból jelentik (Radio Bucuresti): Angol mértékadó körök szerint a főhaditanácsról kiadott hivatalos közlemény utolsó szakasza valósággal forradalmi jelentőségű az angol külpolitikában. A londoni és párizsi kormány a hivatalos jelentésben azt a kötelezettséget hangsúlyozta, hogy a háború után is fenntartja cselekvési egységét. Mindez arra mutat, hogy Angliának elhatározott szándéka folytatni és továbbra is kiterjeszteni együttműködését Franciaországgal. Anglia inkább lemond hagyományos politikájának egyik alkotó eleméről, sem hogy az ellenségeskedés befejezése után megszüntesse a szövetségesek számára oly gyümölcsöző cselekvési egységet.

Az angol nagykövet visszatér Moszkvába

A *Petit Parisien* című francia lap londoni jelentése szerint Sir William Seeds moszkvai angol nagykövet rövidesen visszatér a szovjet fővárosba. Illetékes helyen ezzel kapcsolatban kijelentették, hogy az angol kormány mindig kifejezte azt a szándékát, hogy a nagykövet bejegyzésének elhárítása után azonnal foglalja el állomáshelyét. Seeds Moszkvába való visszatérése tehát azt jelenti, hogy az angol kormány — legalább is egyelőre — nem szándékozik megszakítani kapcsolatát Moszkvával.

Az indiai kongresszusi párt állásfoglalása a háborúval szemben

Amszterdamból jelentik: *Pandit Nehru*, az indiai kongresszusi párt vezetője táviratozott a londoni indiai ligának és közölte, hogy a kongresszusi párt határozatában véglegesen megállapította a párt célkitűzéseit és állásfoga-

lását a háborúval szemben. E szerint a párt teljesen szakít az angol bel- és külpolitikával. A továbbiakról Gandhi dönt.

Veszélyben a norvég vizek semlegessége. Francia és német ellentétes állásfoglalások

Párizsból jelentik: (*Timpul* közlése.) A „*Le Temps*” illetékes körökre hivatkozva írja, hogy miután a norvég vizeken a német gőzösök már a háború kezdete óta rendszeresen visszaélnék a semlegesség kijátszásával, ezért a nyugati szövetségesek jövőben nem fogják tiszteletben tartani a norvég vizek semleges kiváltságait.

A Havas-ügynökség a „*Ce Soir*” közlését hozva, mely hivatalosnak látszó formában jelenti: a szövetségesek feljogosítva érzik magukat, hogy a norvég vizek semlegességét többé tekintetbe ne vegyék. E tekintetben ugyan kormányhatósági kijelentés még nem történt, de általában türethetlenné tartják, hogy egyes államok semlegességét Németország állandóan megsérti. A szövetségesek ugy látszik elhatározták, hogy rendőri szolgálatot teljesítenek a semleges vizeken.

A *Stejani* olasz hírszolgálati iroda jelentése szerint az a közlés, hogy a szövetségesek a norvég vizek semlegességét nem akarják tiszteletben tartani arra való hivatkozással, hogy a háború kezdete óta a német hajók is többször megsértették azt, — vésses benyomást keltett. A valóságban

Repülőharcok az Északi-tengeren. Német felderítő repülések Anglia és Franciaország felett

Londonból jelentik (Radio Bucuresti): Az angol tengernagyi hivatal közli, hogy csütörtökön egy német repülőgép az Északi-tengeren meglámadott egy kísérő hajót és bombákat dobott rá. A bombák nem okoztak károkat.

Egy másik londoni jelentés szerint az Északi-tenger felett egy angol felderítő repülőgép járőrszolgálat során harcra keveredett két német repülőgéppel. Az angol gépnek, bár hűs bombatalálat érte és az olajtartálya is kilyukadt, — az angol jelentés szerint — sikerült visszatérnie kiindulási helyére. Harc közben megfigyelték, hogy az egyik német repülőgép pilótáját találat érte, majd a gépből füst tört elő.

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iro-

da jelentése szerint csütörtök este igen nehéz légköri viszonyok között a német repülőgépek sikeres támadást intéztek Shetland környékén egy angol hajókaraván ellen. A La Manche-csatornában pedig egy francia torpedóromboló ellen intéztek támadást. A brit hajókaraván több hajóját találat érte. Valamennyi repülőgép sértetlenül tért vissza állomáshelyére.

A német repülőgépek csütörtökön folytatták felderítő tevékenységüket az Északi-tengeren, valamint Anglia és Franciaország felett. Két német repülőgép nem tért vissza. A többiek, noha erős ellenállásba ütköztek, értékes eredményekkel tértek vissza kiindulási helyükre.

Angol repülők szállottak el dán terület fölött

Koppenhágai jelentés szerint Laaland északnyugati része fölött csütörtökön idegen repülőgép motorzúgását hallották. Ezt követően több dán tengerparti városban németellenes röpecdulákat találtak. Kétségtelenné tartják dán körökben, hogy ismét angol repülőgépek szálltak el dán terület felett. Az egyik dán lap megjegyzi, hogy ezek a semlegességsértések immár mindennaposakká váltak. A dánok most Jütland keleti partjain 13 nagy faállványt akarnak felállítani, melyre dán nemzeti színeket festenek. Az állványokat ferdén helyezik el, hogy nagyobb magasságból is felismerhetők legyenek és éjszaka jól megvilágítják azokat.

További kieleződés a francia-orosz diplomáciai viszonyban

Genéből jelentik (Rádió Bucuresti.) Népszövetségi körökben nagy feltűnést keltett, hogy *Surics* párizsi szovjet nagykövet visszahívásával kapcsolatban a *Temps* úgy írt Szovjetország-ról, mint Franciaország ellenségéről és nyíltan követelte a diplomáciai kapcsolatok megszakítását. Francia jobboldali körök ugyanakkor egyre jobban sürgetik az Olaszországhoz való közeledést.

**Jövő héten hagyja el a sajtót
napiaink legaktuálisabb könyve**

GIORGIO PINI:

MUSSOLINI ELETE

Tanulságosabb, érdekfeszítőbb olvasmány ma el sem képzelhető. A könyv igen izléses kiállításban, finom könyvpapíron, 20 eredeti fényképpel és művészi címlappal. 236 oldal. — **Boiti ára 120 Lei**

A Magyar Lapok olvasói, akik előfizetési díjukat havonta pontosan rendezik, a könyvet 90 Lei beküldése ellenében kaphják.

Lengyel zavargások Vlnában

Vlnából jelentik: Az utóbbi időben súlyos politikai összejutásokra került sor Vlnában. Az összejutásokat törvénytelen lengyel szervezetek tagjai provokálták. A litván rendőrségnek erőlyesen kellett fellépnie. Egy lengyel diákot arvonlították, hármat letartóztattak.

A világháború utáni magyar külpolitika okmánygyűjteménye

Budapestről jelentik: A magyar külügyminisztérium elhatározta, hogy a világháború utáni Magyarország külpolitikájával összefüggő okmányokat nagyszabású munkában közzéteszi. Ennek a műnek az első kötete most hagyta el a sajtót. Az első kötethez Csáky külügyminiszter írt előszót, kifejtve, hogy a külpolitikai dokumentumok közzétételében a külügyminisztériumot ez a szempont vezette, hogy megkönnyítse a több évszázad óta újra önálló magyar külpolitika tanulmányozását. Az első kötet 1919 augusztusától az 1920 végéig terjedő időszak diplomáciai okmányait foglalja magában.

Száraz száj reggel

Ki ne ismerné ezt az érzést — és mily könnyen lehet ezen segíteni. Használjon egyszer reggel azonnal felkelés után a száj- és fogápoláshoz CHLORODONT fogpasztát. Ez felfrissíti, tisztítja a fogakat és olyan természetű só-t tartalmaz, amely használat közben oxigént termel. Így a nyálkamirigyeket fokozott tevékenységre serkenti és ezáltal természetes úton szájtisztításról gondoskodik és védi a fogakat.

Chlorodont fogpaszta

A magyar miniszterelnök elutazott Rómából

Megelégedését fejezte ki a megbeszélések eredménye fölött. A jugoszláv sajtó a találkozás békebiztosító jelentőségéről

Rómából jelentik (Stefani): Teleki Pál gróf magyar miniszterelnök csütörtök este 9 óra 40 perckor elutazott Rómából. Búcsúztatására megjelent a pályaudvaron a többi között Ciano külügyminiszter is. Teleki megszakította útját Triestben.

Elutazása előtt a magyar miniszterelnök a római magyar újságírók előtt kijelentette, hogy amilyen örömmel jött Rómába, mint mindig, akár hivatalos, akár nem hivatalos minőségben járt az olasz fővárosban, ugyanolyan sajnálattal távozik, mint mindig, de egyben a legnagyobb megelégedéssel és megnyugvással tekintetben, hogy nagy vonalakban és kis részletekben egyaránt milyen hasonlóan gondolkodnak.

— Az, hogy megbeszélést folytattam, — mondotta, — nem változtat azon a tényen, hogy nem hivatalosan jöttem Olaszországba. Mint magánember jöttem és ez magával hozza, hogy gondolatainkat kicseréljük. Olvastam mindenféle külföldi kommentárokat és mulattam az azokat kitalálók csillagászati fantáziáján. Cáfolni ilyesmít szavakkal nem szoktam, hanem ezt is, mint sok más, az időre szoktam bízni.

Teleki ezután örömet fejezte ki afelett, hogy láthatta a világhiállítási terveit. Sokat tanult — úgymond — és nagyon örült a római szenátus feltámasztott épületének is.

A *Vreme* című jugoszláv lap Teleki római látogatásával kapcsolatban arra a következtetésre jut, hogy a béke fenntartásához Európának ebben a részében elegendő a semleges Olaszország, Jugoszlávia, Magyarország és Németország elhatározása. A közvetlen olasz-szovjet kapcsolatok tekintetében Rómában még semmi biztosat nem lehet tudni. Valószínű, hogy a két ország között inkább csak gazdasági közeledés jön létre, mely faszista felfogás szerint nem jelenti a politikai kapcsolatok megjavítását.

Darré német földművelésügyi miniszter látogatása Magyarországon

Berlinből jelentik (DNB): Darré német birodalmi földművelésügyi miniszter Teleki Mi-

hály magyar földművelésügyi miniszter meghívására április 2-án Budapestre utazik és 5-ikéig marad ott, hogy a mezőgazdasági kiállítást és vásárt megtekintse. Lehetőség nyílik arra is, hogy megbeszélést folytasson a két országot érdeklő gazdasági kérdésekről.

Német-magyar társaság alakulása Berlinben

Berlinből jelentik (Német Távirati Iroda).

Finnország gazdasági veszteségei a moszkvai béke nyomán

Tíz százaléknyi a kevesbedés ugy mezőgazdasági, mint az ipari területen

Helsinki-ből jelentik: A finn kormány most tette közzé az első hivatalos adatokat azokról a gazdasági veszteségekről, amelyek a területátengedés következtében Finnországot érték. Eszerint: a mezőgazdaság megművelhető földterülete 250 ezer hektárral csökkent. Ez az egész megművelhető földterület egytized része. Az ország ipari területét már sokkal érzékenyebb veszteség sújtotta. Több, mint négyszáz ipari üzem került szovjetkezre. Ezek több mint huszezer munkást foglalkoztattak és évi termelésük értéke meghaladta a 2 millió finn márkát. Ez a veszteség a finn ipar teljesítőképességének 10 százalékát jelenti. Az elvesztett ipari üzemek nagyrésze azonban pótolható, mert az ipart tápláló erőforrások és nyersanyagok finn területen maradtak. A finn erdőségek 11 százalékát kapták meg az oroszok. Ez a rész azonban kevésbé érinti érzékenyen a finnek, mert Finnország a szovjetunió után Európa erdősé-

A Berlinben rövidesen megalakuló német-magyar társaság ügyvezetője, dr. Spor a német Ausland-klubban meghívott vendégek előtt ismertette az új társaság feladatait. A társaság Mackensen vezértábornagy védnöksége alatt alakul meg, elnöke Gleise-Hortenaus birodalmi miniszter lesz, alelnöke Woermann külügyi államtitkár. Az alakuló ülésre Magyarországról nagyszámú küldöttség érkezik. Tasnády-Nagy András képviselőházi elnök vezetésével.

A német sajtó a társaság alakulásáról szóló hírekkel kapcsolatban méltatja a német-magyar barátságot és hangoztatja, hogy a német-magyar társaság alapítása már régóta érzett hiányt pótol. Célja, hogy a Birodalomnak Magyarországhoz való hagyományosan jó és szoros kapcsolatát szilárd keretbe foglalja, elmélyítse és még erőteljesebbé tegye. Ezen túlmenően pedig a társaságra az a feladat is vár, hogy új kapcsolatokat teremtsen és gondoskodjék azok maradáságáról.

gekben leggazdagabb területe. A békeszerződés megfosztotta Finnországot a piitkarantai és más vas- és rézbányáktól, de remélik, hogy ezt a veszteséget egyensúlyozni tudják az ujonnan föltárt bányák termelésével.

Helsinki-ből jelentik (Radio Bucuresti): Tanner volt finn külügyminiszter, jelenleg közéleti miniszter és Fagerholm közegészségügyi miniszter Stockholmba utazik. A két miniszter a svéd fővárosban, mint a finn szocialista párt megbízottja részveszt a négy északi állam szoc. dem. pártjainak értekezletén.

Az oroszok újabb kőolajmezői

Moszkvából jelentik: Legközelebb megkezdik azoknak a kőolajmezőknek a kiaknázását, amelyeket a legutóbb a Fekete-tenger közelében felfedeztek.

A katolikus iskolázás multja Ardealban

Dr Boga Alajos székfoglaló előadása a Pázmány-Társaságban

Három héttel ezelőtt tartotta meg székfoglalóját dr Boga Alajos, pápai prelátus, a gyulafehérvári egyházmegye főtanfelügyelője a Pázmány-társaság rendes gyűlésén. Székfoglaló előadásában az erdélyi katolikus iskola multját ismertette. Annak idején nem tartottuk megfelelőnek, hogy a nagyfontosságú kérdés tárgyalását csak napi tudósítás alakjában és részleteiben közöljük, ezért ünnepi számban, teljes terjedelmében akartuk olvasóink elé tárni. Húsvéti számunkból technikai okok miatt maradt ki utána pedig három napos felfüggesztésünk miatt nem közölhetjük, azért csak most tudjuk teljes terjedelmében közreadni. (Szerk.)

A Pázmány-Társaság 1940. március 12-iki felolvasó ülésének elnöki megnyitóját a Magyar Lapok március 15-iki száma már közölte. Az említett felolvasó ülésen tartotta meg „A katolikus iskolázás multja Erdélyben” című székfoglalóját dr Boga Alajos pápai prelátus, az erdélyi Egyházmegyei Tanács előadója. A komoly történelmi kutatás alapján megírt értékes tanulmány hézagpótló. E kérdésnek voltak kutatói, de átfogó a az erdélyi katolikus iskolázást ilyen alaposan ismertető tanulmánnyal nem találkozunk. Részletes beszámoló egy napilap keretében nem lehet elhelyezni és éppen ezért az alábbiakban csak nagy vonalakban fogjuk ismertetni azt a jelentős munkát, melyet a katolikus egyház századok folyamán Erdély területén kifejtett az iskolázás érdekében. A nagy anyagot magabafoglaló kérdést Boga Alajos dr két részre osztva tárgyalja. Külön vizsgálat tárgyává teszi a Mohács előtti századokat, hogy aztán a reformációt követő évszázadok bonyolult körülményeit ismerhesse.

Mohács előtt.

Erdélyt a kereszténység otthonává Szent István tette. Ő alapította az erdélyi katolikus püspökséget. A püspökség mellett alakult meg a székeskáptalan abból a célból, hogy az istentiszteletet fényét emelje és néptanítással és népneveléssel foglalkozzék. Az Árpád-házi királyok alatt fejlett egyházi élet volt Erdélyben. Tizenhárom főesperes mellett 640 plébánia működött. Ugyancsak ebben a korban kezdődik meg azoknak a szerzetesrendeknek a betelepítése is, melyek halhatatlan érdemeket szereztek az oktatás terén. Ilyenek a Domonkosok, Ferencrendi cseri barátok, Ferencrendi minoriták, az Ágostonrendiek, Bencések és a Ciszterciátok.

A középkori erdélyi katolicizmus magánviseli az egységes és hatalmas katolicizmus bélyegét. Mint ilyen kezébe vette a tudás világitó fáklyáját a azt bámulatos öntudattal hordozta, bevitte a templomokba és a templomok tövébe épült iskolákba is. Ezek közül a legfőbb szerepet a káptalani iskolák vitték. A tanmenetről beszámolni hosszú volna s épen ezért Boga Alajos dr tanulmányából azt említjük meg, hogy először az imákat tanulták meg, aztán az abc-t és az írást; ezután következtek a számtani ismeretek. Lassan kifejlődött a Septem artes liberales, a hét szabad mesterség (grammatica, retorica, dialectica, musica, geometria és astronomia) tanítása is. A káptalani, valamint az ezzel egyenrangban lévő kolostori iskolák az ifjúság közép- és felsőfokú oktatásáról gondoskodtak. Az elemi műveltséget az ifjúság a városi és falusi iskolákban sajátította el, melyeknek a megszervezése és vezetése az egyes plébániák kezében volt, de a káptalani iskola igazgatójának (lector-kanonok) fegyelme mellett. Minden egyes egyházközségnek volt iskolája. Az iskolákban mesterek tanították, kiket az egyházközség és pap közösen választottak. Az iskolamesterek műveltsége és végzettsége különböző volt. Egyeseket a pap képezett ki, előfordult azonban, hogy az iskolamester egyetemet végzett egyén (baccalaureus) volt. A legtöbb tanító természetesen káptalani és kolostori iskolákban szerezte meg a képesítést. Az iskola-mesterek képzését és természetbeni járulékot kaptak fizetésül. A leánynevelést is megoldották. Itt különösen a női szerzetesrendeknek jut nagy szerep.

A katolikus egyház halhatatlan érdeme, hogy az általa felállított iskolákban a szegénysorsúaknak ingyenes oktatást nyújtott s így az általános műve-

lődés színvonalát nagyban emelte.

A Mohácsig terjedő katolikus iskolai rendszer olyan eredményeket mutatott fel, hogy megbírja a késő unokák legszigorúbb bírálatát is.

Mohács után.

A törökveszedelem akkor lett a legtragikusabb, midőn a magyar politikai és katonai hatalom széthullott a mohácsi síkon. A hitújítás áradata a lelkiség meghomlását eredményezte. Ezek olyan körülmények, amelyek a katolikus iskolázás felfelé ívelő folyamatát megállították. Megkezdődnek a vallási villongások is. A szerzeteseket mindenünnen elűzték, templomaikat, kolostoraikat, iskoláikat elszedték. A rendek 1556. nov. 26-án a kolozsvári országgyűlésen ki is mondták a katolikus egyházi javak elvételét (secularizatio). Várni lehetett, hogy vége lesz a katolicizmusnak azon a földön, amelyen félezred évnél tovább végezte tisztes munkáját, őrizvén a lelkek művelését és üdvösségét.

A jezsuiták letelepítése megmutatta azonban, hogy még lappang élet a romok alatt. Ezek letelepülésük után, melyet a Báthory uralkodó család eszközölt, azonnal elemi és középiskolákat alapítottak Kolozsvárt és Gyulafehérvárt. 1586-ban Kolozsvárt megnyitják a filozófiai és teológiai fakultást is. Sajnos Báthory Zsigmond a rendek kívánságára kiűzte őket. A katolikus iskolázásról csak a Leopoldi Diploma kibocsátása után (1690.) beszélhetünk újból, amikor a jezsuiták a márfélszázad óta megszakított fonalat újra kezükbe vették s megindították a katolikus iskolázás kultúr-munkáját. A szerzetesek lassan mind visszatérnek s közös lelkes munkával, amelyet a katolikus világi elemiből és papságból megalakult Státus is támogat, új élet kezdődik, úgyhogy már 1770-ben Erdélyben 137 katolikus plébánia működött, amelyből 19 plébánia új alapítás volt, illetve visszaállítás királyi kegyuraság folytán. 1776-ban 17 főesperesség alatt működött 148 plébánia, amelyek közül 114-et vezettek világi papok és 34-et szerzetesek. A hívők száma 93.135, tehát a plébániák száma még harmadát sem tette ki a reformáció előttinek. A hívők számának apadása a hitújítás következtében beal-

lott apostáziával és a török dúlásokkal, valamint a belső háborúskodással magyarázható. Pld. Báta idejében teljesen kipusztult a magyar lakosság a Szamos völgyében, Gyulafehérvárt és Lugos közötti területen. Ezen adatokból következtetve legnagyobb valószínűséggel állapíthatjuk meg, hogy Mária Terézia alatt az erdélyi egyházmegyeiben legalább is 150 katolikus elemi iskola működött és minden 621 lakosra esett egy elemi iskola egy tanítóval.

A népoktatás mellett rohamosan fejlődik a középiskolai nevelés is. A legtöbb középiskola a XVI—XVIII. században a jezsuiták kezében van s a többi is az ő rendszerüket követte. Középiskolák voltak Székelyudvarhelyen, Gyulafehérváron, Brassóban, Kézdivásárhelyen, Kolozsváron, Csíksomlyón, Szamosújváron, Besztercén és Erzsébetvárosban. A jezsuitarend feloszlása után (1773 július 21. a kolozsvári iskolák vezetését a piarista rend vette át, míg a többi középiskola élére világi papok kerültek, kivéve Csíksomlyót, ahol a ferences szerzetesek megszakítás nélkül működnek. Különben megállapítható, hogy az oktatás ügye mindinkább politikum lett és különösen II. József alatt, továbbá a 48-as szabadságharcot követő két évtizedben nemcsak politikum, hanem egyben németesítő és elnemzetlenítő célokat is fölvetett feladatok közé. Ez ellen azonban az egészséges és természetes nemzeti érzés mindenáron védekezni próbált. Küzdelmét siker is koronázta, mert a kiegyezés után az egyház teljesen felszabadult az állami gyámkodás alól és újra önállóan intézheti keresztény, tehát megtartó szellemű oktatásügyét. Es megnyilvánul az iskolák fejlődésében s a tanítás elmélyülésében, amit bővebb adatokkal mutatott be az értekezés.

„A tárgyalt kérdés multat feltáró és jövőt alakító fontossága felkeltheti érdeklődésünket, mivel tudjuk, hogy az iskola az a nevelő tényező, mely az ember szellemi, lelki és jellemi meghatározására legnagyobb hatással van. A katolikus iskola művelt és jellemes embereket akar nevelni. Ez volt akarat és célja a multban, ezért dolgozott és szenvedett mérték nélkül s nem lehet más célba beállítani a jelenben sem, mely az örök jövőt készíti elő. Ha néha el is csendesedett szava és meg is fakult arculata nehéz körülmények kemény csapásai alatt, de igyekezett ismét talpra állni, színét, eszavát és akaratát ismét visszaszerezni, igyekezett újra vonzó és termékenyítő erejét működésébe hozni és kisugározni, hogy célhoz érjen s egész embereket adjon az életnek... Az előadott adatok bizonyítják, hogy a katolikus iskolázás Erdély területén becsületesen teljesítette ezt a történelmi hivatását.”

(Lb.)

Marta Alexandru királyi helytartó rendeletben hívta fel a banati megyefőnököket, hogy szigorúan ellenőrizzék az iskolacélokra megszavazott összegek törvényes elosztását

Timisoara-Temesvár. Saját tud. Mindamellet, hogy ismételten elrendelték, hogy a községek által költségvetésileg iskolacélokra adott összegeket a tanszékek arányában osszák fel az állami és a felekezeti iskola között, ennek a rendelkezésnek sok helyen nem tettek eleget. A felekezeti iskola ebben a tekintetben mindig háttérbe szorult. A püspöki főhatóság emiatti újabb panaszára most Marta Alexandru dr királyi helytartó március 20-án kelt 8130. számú rendeletét adta ki s azt a helytartóság megküldötte a területén lévő megyefőnökségeknek. A temesi királyi helytartó rendelkezése a következő:

— Prefektus ur! Mellékeltlen másolatban megküldöm a temesvári katolikus püspökség 574—940. számú átiratát, amelyből kitűnik, hogy habár a községi költségvetésekben iskolacélokra rendelt összegeknek az állami és felekezeti iskolák közti felosztására nézve pontos utasítások lettek kiadva, egyes községek és iskolazékek megtagadták az általunk 34.350—939. szám alatt elrendelt felosztást (az iskolák tantervének arányában). Ennélfogva kérem önt, további panaszok elkerülése és hogy ezt az ügyet végelegesen lezárjuk, szigorú intézkedéseket hozni, hogy olyan községekben, ahol felekezeti iskolák is vannak, a községi előjárás-

gok és iskolazékek az iskolákra rendelt összegek felosztását kivétel nélkül a 34350—939 számú köriratunk értelmében, azaz a tantervök számaránya szerint eszközöljék. Megjegyzem, hogy minden eltérés, amelyet valamely megkárosított intézmény részéről tudomásunkra hoznak, azonnali és szigorú büntetést fog maga után vonni. Egyben kérem — fejezi be a királyi helytartónak a megyefőnökökhöz intézett leirata — a mellékelt átiratban felsorolt esetek kivizsgálását s hogy ezekről 1940. március 31-éig a tényállást a legpontosabban jelentse.

Heszke Béla:

Brüsszeli délután

Hat külföldi író, hat remekbe sikerült irodalmi portréját és egy izgalmasan érdekes élmény karcolatot tartalmaz ez a könyv, amely nem hiányozhat a művelt katolikus olvasóközségek asztaláról.

Ára: 40 lef.

Harc az olajért

A petróleumot a világválságok nyersanyagának nevezhetjük. Amellett a petróleum az egyetlen energiaforrásunk, amellyel a természet nagyon mostohán látott el bennünket. A vizek folyton megújulnak, úgyhogy kiaknázható vizierő mindig lesz a Földön. A Föld szénkészlete pedig, a tudósok becslése szerint, legalább négyezer évre elegendő. Ezzel szemben a Föld petróleumkészlete rohamosan apad, holott alig 70 éve, hogy komoly mennyiségben kiaknázzuk. A Föld évi petróleumtermelése mintegy 272 millió tonna. A világ egész petróleumtartalmát pedig 4750 millió tonnára becsülik, ez azt jelenti, hogy 17—18 év múlva elfogy a petróleum. Ez a számítás azonban szerencsére haljóslatu. Először is bizonyos, hogy a már ismert tartalékokon kívül a Föld mélye még igen nagy ismeretlen petróleumkészleteket rejt magában. Kína petróleumkészletéről például csak annyit tudunk, hogy nagyon jelentékeny lehet. Amde még fontosabb, hogy a nyersanyagok kiaknázásában döntő szerepe van az emberi tudásnak és élniakarásnak. A kilencszázas években a petróleumnak alig 6 százalékát tudták benzinnre átalakítani. A világháború után feltalált Crack-eljárással már több mint 50 százalék benzint nyertek a petróleumból. Az 1934-ben először alkalmazott polimerizációs eljárás pedig lehetővé tette, hogy a petróleumot majdnem 100 százalékban tiszta benzinné alakítsuk át. A fúrások a petróleumnak csupán csak egyötödét hozzák felszínre, négyötöde teljesen veszendőbe megy. Ha a fúrási eljárásokat sikerül tökéletesíteni, a Föld petróleumtermelése legalább is megduplázódna.

Kié a petróleum?

Kié voltaképpen a petróleum? A petróleum az egyetlen nyersanyag, amellyel kapcsolatban ezt a furcsa kérdést is fel kell vetni. Petróleuma ugyanis nagyon sok államnak van, a földalatti petroliumkészlete ezek az államoké, de a Föld petroliumtermelésének háromnegyede három óriási vállalkozás tulajdona. Ez a három vállalat a *Standard Oil*, a *Royal Dutch-Shell* és az *Anglo-Iranian Co.* Mindenki tudja, hogy a *Standard Oil*-t John D. Rockefeller alapította és fejlesztette a világ leghatalmasabb gazdasági vállalkozásává, de kevesen értik teljesen sikerének igazi titkát. Rockefeller az első egyike volt, aki felismerte, hogy a modern gazdasági harcban milyen nagy szerepe van a szállítóeszközöknek. Elsősorban nem a petroliumforrások, hanem a petroliumot szállító vasutvonalak, vezetékek és hajók ellenőrzésére törekedett. Most, amikor a szállítóeszközökön szinte több mulik, mint maguknak a nyersanyagoknak a birtokán, látjuk, hogy mennyire igaz volt. Valósággal megszállottja volt a petroliumnak. Ő akart petroliummal világítani az egész egyetemes emberiségnek. Az ásványolaj melléktermékei közül akkor csak a világító olajat becsülték, a benzint, amelyért ma a petrolium körüli harc folyik, alig tudták felhasználni. Amerikában négy fillér volt literjének az ára, másutt a tengerbe dobták, mert egyáltalán nem akadt vevője. Rockefeller vállalata, a *Standard Oil* nemcsak a fehér emberiségnek világított, hanem a színes világnak is, különösen Kelet- és Dél-Ázsia sok százmillió emberét melegeztette.

1885-ben Daimler német gyáros először használta fel az ásványolaj addig ennyire lengett termékét, a benzint az általa szerkesztett gépkocsi hajtóanyagául. A következő évben honfitársa, Benz ugyancsak benzintüzelésű gépkocsit konstruált. Találmányaikat Peugeot és más francia mérnökök tökéletesítették és ezzel az autó bevonult a komoly közlekedési eszközök közé. Ugyanekkor az időben emelkedtek a levegőbe az első kormányozható léghajók és repülőgépek. 1904 óta, amikor a Wright-testvérek az első komoly utat tettek meg benzinnel motoros repülőgépen, a benzin a légi közlekedés egyetlen hajtóanyagává vált. 1898-ban Diesel német mérnök feltalálta a róla elnevezett nyersolajjal fűtött belsőégésű robbanómotort. Ezzel megindult a belsőégésű motorok nagy terjedése az ipari termelésben. A nyersolaj pedig éppen úgy a petrolium terméke, mint a benzin. A petrolium a századforduló körül, mint világítóanyag sokat veszített a jelentőségéből a gáz, majd a villany versenye miatt.

De Rockefeller nem lett a petrolium új, korcsaknak versenytársaként egyeduralmódója.

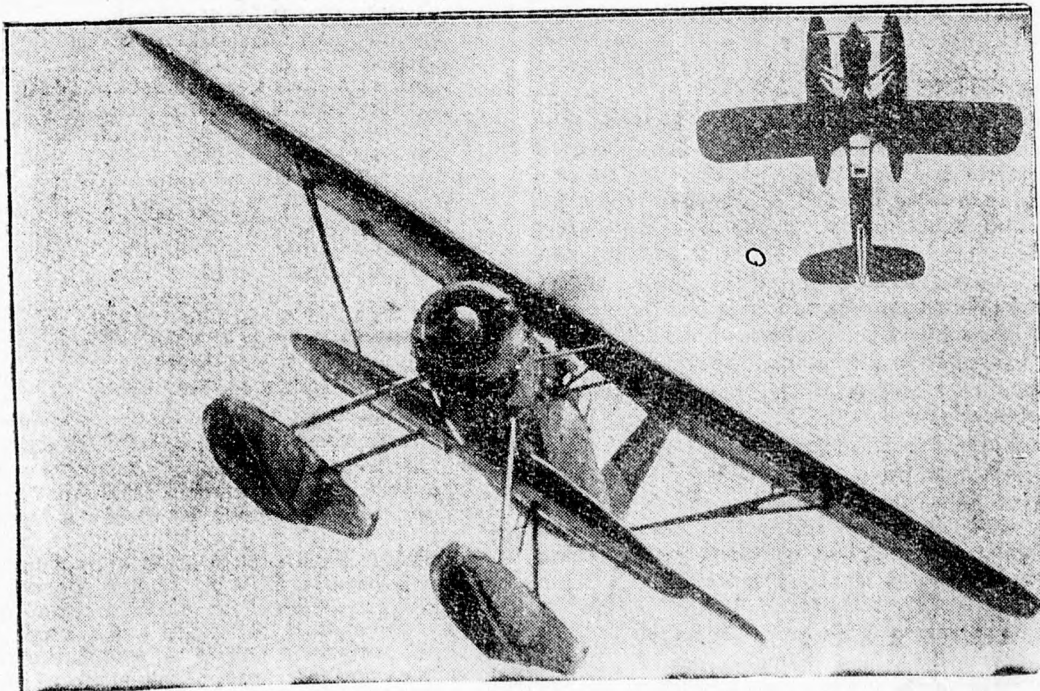
1890-ben a petrolium egy európai megszállott, Deterding nevezetű hollandus fiatalember megalapította a *Royal Dutch* petroliumvállalatot. A *Royal Dutch*, amelynek holland-Indiában voltak petroliumforrásai, akkor tett szert komoly jelentőségre, amikor 1897-ben egyesült a *Shell* angol szállítóvállalattal. Az angolok, a tengeri közlekedés urai is felismerték, hogy az új nyersanyag körüli gazdasági harcban milyen nagy szerepe lesz a szállítóeszközöknek, különösen a hajóknak. Hízen a termelő területek nagyon messze estek az európai fogyasztótól. Megindult a küzdelem a világ minden részében a két nagy vállalat között a termelőhelyekért és a piacokért. A *Standard Oil* az Északamerikai Egyesült Államokon kívül, ahol a petroliumforrások háromnegyede áll az ellenőrzés alatt, Közép- és Dél-Amerika petroliumterületeit igyekezett megszerezni. A *Royal Dutch* az Újvilágban is mindenütt felvette vele a harcot, amellyel különös súlyt helyezett az ázsiai petroliumforrások birtokára. A *Standard Oil* az Északamerikai Egyesült Államok, a *Royal Dutch* pedig Nagybritannia kormányzatával szoros kapcsolatban. A harmadik nagy világvállalat, az *Anglo-Iranian Co.*, amely Irán és Irak petroliummezőit aknázza ki, félig angol állami vállalkozás; részvényeinek több mint a fele a brit kormányzat birtokában van.

A világ petroliumának hatvan százalékát az Egyesült-Államok termelik

Az Északamerikai Egyesült Államok termelik a világ petroliumának 60 százalékát. Bizonyos, hogy a kíméletlen kiaknázás következtében az Unió készlete fog a leghamarabb elfogy. Ez előreláthatólag hét-nyolc év múlva be fog következni. Délamerikában még nagy készletek várnak feltárára. Venezuela ma Szovjetországgal együtt az Északamerikai Egyesült Államok után a második helyen következik a petroliumtermelésben. Mexikó és több délamerikai állam kisajátította a petroliumforrásokat és nacionalizálta a termelést, hogy megszabaduljon az idegen vállalatok befolyásától. Délamerika petroliuma a tudományos becsülés szerint 15—20 évre elegendő. A jövő két nagy petroliumvidéke közel fekszik Európához és egymáshoz is. Ez a két terület Szovjetországnak és Előázsia. Szovjetországnak petroliumkészletét az orosz kutatók háromszor millió tonnára, a külföldiek mintegy a felére becsülik. Ha az oroszoknak igazuk van, akkor petroliumkészletük mintegy tizenhárom évig az egész világ szükségletét fedezni tudná, az orosz szükségletet több mint hatvan esztendőig. Szovjetországnak petroliumával kizárólag a kormányzat rendelkezik. Az előázsiai petroliummezők Irakban, Törökországban, Iránban, az

angol fennhatóság alatt álló Kóiet- és Bahrein-vidékek arab szultánágokban, végül Szudi Arabiában vannak. Az előázsiai petroliumkészletet nyolcszáz-ezerkét-háromszáz millió tonnára becsülik, mintegy huszszor annyira, mint Európát Oroszország kivételével. Az előázsiai petrolium főkiaknázója a Brit Birodalom, brit érdekeltségek termelik ki több mint a kétharmadát. A többi amerikai és francia érdekeltségeké. Az angol petroliumhatárolnak több mint a négyötödét szolgáltatja. Baku, ez a hétszázézer lakosú komor város a petrolium egyetlen világvárosa a Földön. A bakui és groznyji petroliumvidék pedig egész közel van a török határhoz. Ceupán ötszáz kilométernyire van innen Előázsia egyik nagy petroliumvidéke, Moszul és Kirkuk, az iraki petroliumterület. Ez a Brit-India felé vezető út védelmét látja el a háborus közlekedés legfontosabb nyersanyagával. Baku és Moszul petroliummezőit farkasszemmel néznek egymással. Baku és Moszul között repülőgépen alig másfél óra a távolság. Ez a közelség a mai világválság egyik legsúlyosabb és legveszedelmesebb ütközőpontja.

Juhász Vilmos.

Újrendszerű, „Heinkel He 114” repülőgép alulról nézve és repülés közben.

MINT TOROKÖBLÍTŐ-SZER GÁTAT EMEL A VESZÉLY ELLEN

Hatmillió angol fontba került a „Queen Elisabeth”, amely most Amerikában vesztegel

Londonból írják: A Queen Elizabethről, a napokkal ezelőtt Newyorkba érkezett angol luxushajóról érdekes részleteket közöl a Sunday Express. A Queen Elizabeth a világ legnagyobb hajója. Úrtartalomban s méreteiben nagyobb, mint testvérhajója a Queen Mary. A Queen Elizabeth 85.000 tonnás, míg a Queen Mary 81.235 tonnás hajó. A Queen Elizabeth 1031 láb hosszú, tehát 13 lábbal hosszabb a Queen Marynél.

A Queen Elizabeth építését igen gondos számítások és kísérletezések után kezdték meg. Jellemző az előkészületek alaposágára, hogy az óriási luxushajó végső formáját, szerkezetét és berendezését, nem kevesebb, mint hétezer kísérlet után határozták el. A clydei hajógyár kísérleti öblében számos kisméretű hajómodellt építettek és hosszú időn át ezeken folytatták a kísérletezéseket, amelyekből kialakult a modern, 85.000 tonnás hajóóriás. A hajómodellek a kísérletezések alatt kétszer olyan hosszú utat tettek meg, mint Anglia területe.

A hajózási szakértők szerint a Queen Elizabeth a világ leggyorsabb hajója. Angliából Newyorkba történt első útja alkalmával állandóan változtatta utirányát, hogy a tengeraltjárók figyelmét elterelje és így, szinte hihetetlen gyorsaságát nem is bizonyította be.

A Queen Elizabeth teljesen berendezve kelt át az óceánon. Butorait védővászonnal vonták be, mert a hajó utas nélkül tette meg az utat és egyelőre nem állítják üzembe. A hajónak tizen-négy fedélzete van. A fedélzeteket hatvan lépcső és utaslift köti össze. A hajó egy-egy fedélzeti sötánya 30 láb hosszú.

A Queen Elizabeth kettős hajófenékkal rendelkezik. A két hajófenéket hat láb választja el egymástól és a hajónak ezt a részét száznegyven vízmentes rekeszre osztották be. Ez a hajófenék beosztás a Queen Elizabethet a világ legbiztosabb hajójává teszi.

Egy különleges tüzoltókészülék a tűzveszélyt a minimálisra csökkenti. A tüzoltó-berendezést a gyakorlatban is kipróbálták. A tüzoltókészüléket egy kabinban szerelték fel és a mellette levő három kabinat felgyújtották. A három kabin porrá égett, de a negyedik kabin, amelyet az önműködő, teljesen újrendszerű tüzoltó-berendezés védett, teljesen sértetlen maradt.

A Queen Elizabethnek huszonhét titokban készített újrendszerű gőzfejlesztő kazánja van, míg testvérhajója, a Queen Mary, csak tizenkét ilyen kazánnal rendelkezik.

Százhatvankét láb magas hajóárbocának megfigyelő-kosara telefontal és villamoskályhával van felszerelve és a megfigyelő-tengerész kilenc mérföld messzeségre lát az árbócról. A Queen Elizabeth áramfejlesztő üzemé egy kétszáz ezer lakosú várost tudna ellátni elektromos árammal. A hajónak huszonhat Diesel-motorral hajtott életmentő csónakja van, amelyek — mint az angol lap írja — az „egyszerűség és a biztonság csodái”. Mind-egyik mentőcsónak annyi utast fogad be, mint a Cunard Line első hajója, a Britannia és a hatalmas mentőcsónakokat egy ember is vízre bocsáthatja.

Egy villamos gomb nyomására a mentőcsónak a fedélzet magasságára süllyed, egy másik gombnyomásra pedig a vízre ereszkedik.

A Queen Elizabeth luxushajó fedélzetén 2420 utas számára van hely és az utasok szinte elképzelhetetlen luxuban tehetik meg majd békeidőben az utat a két kontinens között. A Queen Elizabethnek olyan nagy sportosarnoka van, hogy méretei egy futballpálya felének felelnek meg.

A hajónak három mozija van, de természetesen van színháza és uszodája is. Minden osztály részére vannak tornatermek. A hajó utasai szárazföldi fürdőhelyeken érezhetik magukat, mert a hajónak van külön üzleti negyede, van a fedélzeten több bank és utazási iroda is.

Ennek a szinte elképzelhetetlen luxussal épült utasszállító hajónak költségei körülbelül hat millió fontot tettek ki. Ebből az óriási összegből négy-millió fordították a munkabérek fizetésére, míg két millió fontba került az építkezés anyaga. A Queen Elizabethen közel negyedmillió munkás dolgozott hosszabb-rövidebb ideig, amíg a hajó elkészült.

Az április havi légvédelmi előadások sorrendje Oradeán

Nagyvárad város polgármesteri hivatalának MONT irodája közli hogy április hó folyamán a légvédelmi tanfolyamokat a következő sorrendben tartják meg.

Április 1-én A kezdőbetűsök.
 Április 2-án B kezdőbetűsök.
 Április 3-án C és D kezdőbetűsök.
 Április 4-én E és F kezdőbetűsök.
 Április 5-én G kezdőbetűsök.
 Április 6-án H kezdőbetűsök.
 Április 8-án I és J kezdőbetűsök.
 Április 9-én K kezdőbetűsök.
 Április 10-én L kezdőbetűsök.
 Április 11-én M kezdőbetűsök.
 Április 12-én N kezdőbetűsök.
 Április 13-án O kezdőbetűsök.
 Április 15-én P kezdőbetűsök.
 Április 16-án R kezdőbetűsök.
 Április 17-én S kezdőbetűsök.
 Április 18-án T és U kezdőbetűsök.
 Április 19-én V kezdőbetűsök.
 Április 20-án Z kezdőbetűsök.

A légvédelmi tanfolyamokat a fenti napokon délelőtt 9 órától 11 óráig tartják a Katolikus Kőr nagytermében. A tanfolyamon való részvétel kötelező a város minden lakosára 7 évtől 60 évig, azoknak a kivételével, akikre a légvédelmi törvény 6-ik és 7-ik szakasza vonatkozik. Akiknek gázálarca van, az álarcot vigyék magukkal a tanfolyamra, a kitűzött időben jöjjenek, mert az ajtókat bezárják, hogy a későn érkezők ne zavarják az előadást. Mindenki hozza magával légvédelmi könyvecskéjét és a szelvényre vezesse rá a könyvecske számát. Azok ellen, akik a légvédelmi tanfolyamokon nem vesznek részt, a légvédelmi törvény intézkedései alapján szigorú eljárás indul.

Ujabb rendelkezés intézkedik a szabadságos katonák vasúti utazása felől

Bucurestiből jelentik: A vasut vezérigazgató-ságának legutóbb kiadott rendelete értelmében a vasúti igazolvánnyal (bilet de voie) utazó, szabadságukról visszatérő katonák abban az esetben is igénybe vehetik a vasutat, ha az igazolványukban feltüntetett időpontot már meghaladták. Természetesen ez a kedvezmény csak azokra vonatkozik, akik utazási igazolványukat még nem vették igénybe. Hasonlóképpen utasította a vasut vezérigazgató-sága a jegykezelőket és az ellenőröket, hogy amennyiben katonák jogosulatlanul utaznak a vonaton, ne szállítsák le őket. Az érkezési helyen azonban átadják őket az illetékes katonai hatóságoknak. Ez a rendelkezés vonatkozik mindazokra, akiknek nincs semmilyen igazolványuk, igazolványukat elvesztették, vagy nem volt idejük igazolványaikat láttatztatni.

Revolverrel támadott meg két fiatalember egy öreg ószerest

A zsákmány: egy aktatáska néhány váltóval és üzleti feljegyzésekkel

Timisoara-Temesvár. Saját tud. A Gyárvárosban lakó Appel Mária ósakaruhakereskedő lakásán a napokban megjelent két fiatalember. Ócska esernyőt kínáltak megvételre. A lakásban csak az asszony idős édesapját, Ablakos Józsefet találták. Amíg az ószeres az esernyőt vizsgálta, a két fiatalember kezében hirtelen két revolver villant meg. A fegyvereket nekiszegtezték az idős embernek és a pénzt követelték. Azonban be sem vették, hogy ijedségéből felocsudják: amíg egyikük továbbra is sakkban tartotta a revolverrel, a másik nekiugrott a néhány hatalmas ökölesapással a földre teperve. Azután melléje térdelt s odaszorította padlóhoz. Társa a szekrénynek esett, azt feltépte a abból rövid keresés után egy aktatáskát vitt el. A két rabló ezután villámgyorsan eltűnt.

A rendőrség erélyes nyomozást indított és most sikerült a tetteseket kézrekeríteni. Az egyik gyárvárosi lakásban bukkantak rá a rablókra. A fiatalember a rendőrközegek megjelenésekor menekülni akartak. Üldözöbe vették őket. Több utcán át folytatódott az izgalmas hajszja, végre sikerült a két menekültöt a járőrelők segítségével elfogni. A harmadik egyén, aki szintén velük volt, valamelyik mellékutcában tünt el. Az elfogottak vallomása alapján most már megállapították, hogy a rablást Moise József huszonegy éves kertész és zenész követte el egy Kaiser András nevű társával. Moise rendőrkézre került, Kaisernek sikerült elmenekülnie. Az utóbbi egyébként katonaszökevény is. Moisenél két revolvért és egy fekete álarcot találtak. A rendőrség feltevése szerint a rablók még több hasonló rajtaütést terveztek s ezeknél már álarcban léptek volna fel. Moisevel együtt egy Gyöngyössi György nevű fiatalembert is elfogtak, aki ugyan nem vett részt a rablásban, de arról tudomása volt s a rablók menekülésekor ezekkel együtt menekült. Az ő szerepét most igyekezik tisztázni a rendőrség. Egyébként érdekes, hogy a rablók zsákmánya teljesen értéktelen volt. Az aktatáskában mindössze két igazolványt, nyolc váltót és üzleti feljegyzéseket találtak. Mindezeket elégették. Az aktatáskát aztán ötven lejért eladták — mindössze ezen a kis összegben tudtak megosztzkodni.

Elsőáldozási

emlékképek,

két színben, csinos, izléses kivitelben, kapható kiadóhivatalunknál,

A nagyobb méretűek (18×27 cm.) ára 2'50 lei, a kisebbméretűek (14×23 cm.) ára 1'50 lei.

HIREK

Szerkesztőségünk kiadóhivatala:

Oradea, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Hétoldos. Egész évre 900, félre 4 negyedévre 225, egy hónapra 75 lej.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félre 25 P, negyedévre 13. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem örvünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Még erős szél, több helyen záporoszerű eső, havaseső. A hőmérséklet változatlan marad.

Oradea-Nagyvárad. Saját tud. Hűvöshétfőn Nagyváradon is beköszöntött a tavasz s néhány napig gyönyörű napsütéses idő volt az egész megyében. Csütörtökön éjszaka azonban váratlanul ismét rosszra fordult az időjárás, csökkent a hőmérséklet és hatalmas eső zúdult a városra. Pénteken egész nap zuhogott a hideg eső, amely a déli órákban sűrű havazásba ment át.

Az esőzés miatt ismét víz borítja a külvárosi utcákat s a Körös szintje óráról-órára emelkedik. Mint temesvári tudósítónk jelenti csütörtökön délután négy óra tájban nyári zivatarnak is beillő hatalmas aranyu vihar vonult el Temesvár és a Bánság nagy része felett. Előbb felhőszakadás majd jégeső zúdult a városra s egymást érték a villámcsapások. A villám becsapott a városi turbinamű transzformátorába s emiatt az áramszolgáltatásban mintegy másfélórás szünet állott be. A villamoskocsik megállottak az utcákon és számos üzemben megállt a munka.

Vörös eső hullott Firenze városára. Milánóból jelentik: Firenzében különös természeti tümeny történt. Szerdán vörös eső hullott a városra és a vörös homokszemek vékony réteggel vonták be az utcákat, a fákat, az épületeket. Az esővel kivert homokot a légáramlatok hozták magukkal. A Firenze fölött végigszárguló vihar különben jelentékeny árákat okozott. Több fát gyökereitől kidöntött és egy templom harangját kiszakította a toronyból.

KURT MOTT A NEMZETI BORBIZOTT-SÁG TAGJA. Bucurestiből jelentik: Hivatalos közlés szerint Kurt Mott-ot királyi rendelet törvénnyel a Nemzeti Borbizottság tagjává nevezték ki öt évi időtartamra.

Zürichi zárlat. Párizs 9.00, London 15.90, Newyork 446, Brüsszel 76.25, Milánó 22.52 fél, Amsterdam 236.80, Berlin 178.70, Szófia 550, Belgrád 10, Bucuresti 340.

Fizetik a nyugdíjakat Timișoarán. Saját tud. A pénzügyigazgatóság nyugdíjszállása csütörtökön megkezdte a márciusi nyugdíjak kifizetését. A kifizetés a nyugdíjkönyvek száma szerinti beosztás alapján, szombat délig tart. Aki a beosztása idején nem jelenik meg, április 3-án délután veheti fel nyugdíjleltetését.

Mesterséges fonalakkal helyettesítik a gyapotot. Bucurestiből jelentik: A Semmalul írja, hogy számos gyapottermelő országban megütöztözt váltott ki az a hír, amely szerint a háborús helyzet következtében sok helyütt mesterséges fonalakkal helyettesítik a gyapotot. Nálunk ezek a mesterséges fonalak és a vegyített gyapjú eddig még meglehetősen kevésbé van elterjedve.

Újítás a postai kézbesítés körül Timișoarán. Saját tud. A kerületi postafelügyelőség a levelek kézbesítése körül április 1-én újítást vezet be. Az érkezett postai küldemények szétosztása ezen túl nem a pályaudvari kézbesítőhivatalban, hanem a város központjában lévő főpostaszállomáson történik. Onnan is indulnak a levélhordók a levelek kézbesítésére. A postafelügyelőségben úgy gondolják, hogy így módon hamarabb érik el a levélhordók a város különböző részeit. Az elküldésre kerülő levélanyagot továbbra is a pályaudvari postahivatalban gyűjtik egybe s onnan indítják tovább.

Semmiféle címen nem lehet felelni az egyes áruk és termékek 1940. március 4-iki árait. Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági minisztérium az iparosok és kereskedők tudomására hozza, hogy az 1940. március 4-iki, a termelés fokozására az ipari, mezőgazdasági és behozatali termékek árainak ellenőrzésére vonatkozó törvény végrehajtásának megadta a szükséges felhatalmazást az egyes díjazottságoknak, amelyek az ellenőrzést meg is kezdték. Mindenki figyelmét felhívják, hogy a különböző áruk és termékek 1940. március 4-iki árait semmiféle címen nem lehet felelni.

Primicia. Timișoara-Temesvár. Saját tud. A szomszédos Fratelia-Ujkissoda községnek, amely annakidején városzéli munkástelepből alakult ki, nagy ünnepe volt hétfőn. Pázmán Péter újmisé, a község szülőte, akit Pacha Ágoston dr. megyéspüspök ugyancsak a községben szentelt nemrég pappá, most mutatta be első szentmiséjét. Az újmisést Frigyer Iván plébános bucsuztatta, a plébánialokban, a szüleiktől. Ünnepeles körmenetben kísérték aztán a templomba, ahol az újmisést bemutatta első ünnepeles szentmiséjét. Manuduktora Frigyer plébános volt, Podor Jozsef hittanár, a Katolikus Népszövetség egyházmegyei tagozatának főtájkára pedig az ünnepi beszédet mondta. A templomot zsúfolásig megtöltötték a hívek.

A NUA Szamostartományi vezetőknek értekezlete. Cluj-Kolozsvárról jelentik: Tegnap este a Nemzeti Újjászletési Arcvonal Szamos-tartományi vezetői nagyfontosságú értekezletet tartottak. Az ülésen dr. Iuliu Moldovan, az Arcvonal tartományi elnöke elnökölt.

Négy elemi nem elegendő a cégbejegyzéshez. Timișoara-Temesvár. Saját tud. A kereskedelmi és iparkamaránál működő s a királyi helytartóság területén joghatállyal bíró cégbejegyzési bizottság, mint értesülünk, a bejegyzés iránti kérelmek elbírálásánál a kérelmezők iskolai képzettségét is tekintetbe veszik. Ha a kérelmező csak négy elemi végzettséget, elutasítják kérését, illetve a kért cégbejegyzést nem rendelik el. Az előírás szerint ugyanis a kérelmezőtől megkivánják, hogy legalább teljes elemi iskolai végzettséggel legyen. Ez pedig a tanügyi hatóságok véleménye szerint abból áll, hogy aki 1924-ig végezte el az elemi iskolát, annak hat osztályt kellett végeznie, aki pedig 1924 után fejezte be kizárólagos elemi iskolai tanulmányait, annak már hat osztályt és abszolváló vizsgát. Azoknál tehát, akik cégbejegyzést kérnek és mindössze elemi iskolát látogattak, ilyen alapelvek szerint bírálják el az iskolai végzettség kielégítő vagy elégtelen voltát.

Megbírságotlák a pékmestert — mert több kenyérbélyege volt. Cluj-Kolozsvár. Saját tud. Gurát Béla kolozsvári péknél az elmúlt évben a pénzügyi ellenőri közegek vizsgálatot tartottak és megállapították, hogy a sütődének 100 darab 500 grammos kenyérbélyeggel többje van, mint amennyit könyvei kimutatnak. Emiatt Gurátot bírsággal sújtották. A kihágási jegyzőkönyv ellen Gurát a törvényszékhez fellebbezett és többek között arra hivatkozott, hogy a bubaértékesítési törvény 2 százalékos toleranciát engedélyez, vagyis a bélyegállomány 2 százalékos eltérést nem bünteti, már pedig ez a 100 bélyeg nem éri el a 2 százalékos toleranciát. A törvényszék a kifogást elutasította, kimondva, hogy az engedélyezett eltérés csak a bélyegállományban tapasztalt hiányra vonatkozik, de fölletlen nem.

Az oradeai Kereskedői Tanács közleménye. Közöljük tagjainkkal, hogy a március 4-iki ár-ellenőrző törvény végrehajtási utasítását a Nemzetgazdasági Minisztérium kibocsátotta. Ez a miniszteri rendelet a kisiparosokat és azokat a nagykereskedőket, akiknek cége detail kereskedelemre is be van jegyezve és ezenkívül még igen sok kereskedelmi és ipari kategóriát mentesít a bejelentés kötelezettsége alól. A rendeletet nagy terjedelménél fogva e helyen nem közöljük. Tagjaink azonban a miniszteri rendelet teljes szövegének egy másolatát titkári hivatalunkban dímentesen megkaphatják.

*** N. S. E. teniszszólyák** bérelhetők dr. Grosz Sándornál, Oradea-Nagyvárad, Str. Ciorogariu 15. Telefon 12-36. Jelentkezés kéretik lehetőleg a déli órákban.

A radnóti római katolikus gazdasági iskola tanfolyamzáró vizsgái. Erdély egyik legkitűnőbb és legnépesebb földműves iskolája: a radnóti római katolikus gazdasági iskola, az igazgatóság közlése szerint a téli tanfolyamot befejező vizsgákat április 4-én és 5-én tartja meg reggel nyolc órai kezdettel. A nyilvános vizsgák iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Kállay Miklós: Báthory István

Balanyi György bevezető tanulmányával, térképpel, műmellékletekkel. — Ára tüzve 274 Lei, kötve 166 Lei.

Báthory István életének megoldására csak Kállay Miklós vállalkozhatott, ki Jokaira emlékeztető zarátki aradású fantáziájával hiánytalanul átéli Báthory gazdasági és szövevényes életének minden meglepő új fordulatát. Olyan történelmi film pereg le előttünk, melynek minden jelenete új értékkel és telismeréssel gazdagítja a mai nemzedék életét.

Dante kiadás.

Lengyel menekülteket csak abban az esetben szabad befogadni ha rendelkeznek a szükséges iratokkal

— Az oradeai rendőrkvesztura közleménye —

Saját tud. A rendőrkvesztura a lengyel menekültek befogadásával és bejelentésével kapcsolatosan a következőket hozza az érdekeltek tudomására:

Értesítjük a magánházak és szálladók tulajdonosait, hogy senki sem adhat lakást, vagy szállást lengyel menekülteknek, legyenek azok akár katonai, akár polgári menekültek, csak ha szabályszerű lakhatási engedélyük és a megyefőnökség által kiállított személyazonossági igazolványuk van. (Autorizatia de locatiune și bilete de identitate). A lengyel menekülteket az ingatlanügyi rendelkezések értelmében, akár mint bérlők, akár mint befogadottak szerepelnek, 24 órában belül be kell jelenteni a rendőrség népesedési irodájában.

Oradea, 1940. március 27.

Grița Ovidius, rendőrkvesztor.

A KÁLYHÁBÓL KIARADÓ SZÉNGÁZ MEGÖLTÉ A DOMANESTI ÁLLOMÁSFŐNÖKÖT. Carei-Nagykároly. Saját tud. Furdai Vasile 43 éves vasúti főosztályvezető néhány héttel ezelőtt neveztek ki Domahidára állomásfőnöknek. Furdai az elmúlt este hazatért lakására, de reggel nem jelent meg hivatalában. Amikor keresésére indultak, ágyában holtan találták: megölte a kályhából kiáradó széngáz. A tragikus körülmények között elhunyt állomásfőnököt Kolozsváron temették el. Özvegyén kívül két gyermeke gyászolja.

Hiányos táplálkozás okozta egy idős ügyvéd halálát. Timișoara-Temesvár. Saját tud. Fekete Vilmos dr. ügyvéd, volt pénzügyi titkár, csütörtökön délben az állami közkórház sebészeti osztályán hatvanegy éves korában meghalt. Fekete dr. az utóbbi időben igen szegényes körülmények között élt s a hiányos táplálkozás folytán megbetegedve, kórházba került, ahol ugyan műtéttel igyekeztek megmenteni, de már késő volt.

Késelő tyuktolvajok. Carei-Nagykároly. Saját tudósítónk jelentése: Dán Sándor csanádosi gazda az elmúlt éjszaka az udvarról behallatszó gyanus zajra ébredt föl. Kiment az udvarra s a baromfiól mellett két ismeretlen egyént vett észre, akik az ől ajtaját fessegették. Dán távozásra szólította fel őket, mire a két ismeretlen nekiesett és véresre verte; egyikük késével mellette szurt, úgy hogy Dán eszméletlenül esett össze. A tettesek ezután az őlban talált összes baromfival eltávoztak. A súlyosan sérült gazdát a házbeliek részesítették első segélyben, majd beszállították a nagykarolyi közkórházba. Az ismeretlen tettesek után a csendőrség nyomoz.

Halálos baleset a téglagyárban. Timișoara-Temesvár. Saját tud. Zsombolyán a Bohm-féle téglagyár telepén halálosvágú baleset történt. Eckert Mátás tizenhat éves legény egy iparvágány mellett dolgozott, majd a lövönnyel iparvasut egy kis kocsiára ült fel, hogy a reábi-zott szállítást elvégezze. Egyszerre a lövönnyel roszodott s felborította a kocsit. Eckert a földre zuhant. A kisiklott kocsi rádőlték a fiatalemberre. Eckert súlyos sérülésekkel a betegségező kórházba szállították, azonban mire a kórházba értek, behalt sérüléseibe.

Halálosvágú borozás. Carei-Nagykároly. Saját tud. A közeli Ujnémet községben a falu egyik kocsmájában Nista Demeter együtt borozott Fazekas János nántúli lakossal. Italozás közben ösz-szeszölalkoztak. A veszekedés mind hevesebb lett s amikor hazaindultak, Fazekas fölkapott az utcán egy hatalmas deszkadarabot s azzal úgy fejbevégté Nistát, hogy az holtan rogyott össze.

Ez a tettének elkövetése után Nosta holttestét a szomszédos ház udvarán elrejtette a szénaboglyában s a házbeliek csak néhány nap múlva akadtak rá. Fazekast letartóztatták s átadták a zilahi ügyészségnek.

Temetés. Özv. Boros Mihályné szül. Szabó Erzsébet a közkórházban 56 éves korában meghalt. Temetése március 30-án délután 3 órakor lesz Gíanta-Gyanta község temetőjében. (Caritas.)

Vasárnap rendezik meg az NSE—SzSE kettős kardsapat-versenyét. Az NSE vasárnap kettős kardsapatverseny keretében látja vendégül az SzSE legjobb kardsapatját. A versenyt, mint emlékeztetes, eredetileg három héttel ezelőtt kellett volna megtartani, az SzSE vívóinak vonata azonban a nagy havazás miatt elakadt s így a hirdetett városközi verseny helyett az NSE két kombinált csapata mérte össze erejét. A kettős — junior és senior — csapatversenyt, most vasárnap a Katolikus Kör helyiségében tartják meg. A színvonalasnak ígérkező városközi verseny elévívőkörökben nagy érdeklődéssel tekintenek.

Szünidőt engedélyeztek a felsőbb népiskolai osztályok növendékeinek mezőgazdasági munkálatok elvégzésére

Bucurestiből jelentik: A nemzetnevelésügyi miniszterium a következő értesítést küldte a tartományi és megyei nevelésügyi tanácsoknak:

A mezőgazdaság fejlesztése érdekében, mivel a katonai központositáson résztvevőket helyettesíteni kell a mezőgazdasági munkálatoknál, a nemzetnevelésügyi miniszterium a törvény előírásai értelmében megengedte a körzeti szüneteket. A tartományi és a megyei nevelésügyi tanácsok a körülményekhez és a szükségletekhez mérten a felsőbb népiskolai osztályok növendékeinek (11 évtől felfelé), szünetet engedélyezhetnek. Az országór szervezet tanulói koruknak és erejüknek megfelelő mezőgazdasági munkában vesznek részt az illető község mezőgazdasági terve alapján.

Az adózó polgárok április-május havi határidős naplója

Összeállította: dr. Lengyel Zsigmond ügyvéd, a Háztulajdonosok Szövetsége ügyvezető elnöke

1. Április 1-től május 15-éig kell kérelmezni a jelzálogos adósságok kamatai címén alapuló adómérsékléseket.

2. Április hó 7-én tartja meg a Háztulajdonosok Szövetsége évi rendes közgyűlést. Ez alkalommal a mérnöki hivatal vezetője előadást tart a gáz- és bombamentes fedezékek építéséről és megadja a kapcsolatos felvilágosításokat.

3. Május 8-ának délután 5 órájáig lehet eszközölni a bérleti viszonyra vonatkozó rendes felmondásokat.

4. Május 15-ikéig növelés nélkül lehet fizetni az április 1-én esedékesé vált kincstári adókat és pótdókat és illetve eddig az időpontig az 5 százalékos engedményt is igényelhetik.

5. Május 15-ikéig tartoznak fizetni a konverzió kedvezményét élvező városi s falusi ingatlan tulajdonosok a 10 és illetve 17 éves konverziós adósságoknak a féléves törlesztési részleteit.

6. Az áprilisban megkötött bérleti szerződéseket április hó 30-ikáig, a május hónapban megkötött ilyen szerződéseket pedig május hó 30-ikáig és illetve mindkét esetben a bérleti szerződés megkötése (a kelet) napjától számított 30 nap alatt kell azokat illetékezés végett bemutatni.

Az illetékezések alkalmával most már kétségtelenül követelni fogják a bérloket terhelő 5 százalékos bérloki adó és az 1 ezrelékes tüzoltó díj befizetését is, úgy hogy a háztulajdonosok már a bérleti szerződésben kössék ki azt, hogy a bérloki adót és tüzoltó díjat a háztulajdonosnak befizetés végett átadni tartozik.

A pénzügyigazgatóság által előírt szövegű blanketták a Háztulajdonosok Szövetsége irodájában a háztulajdonosok rendelkezésére állnak.

7. A május hónapban megüresedő lakásokat vagy egyéb helyiségeket jelentsék be a háztulajdonosok a Szövetség központi irodájában bérbeadás közvetítése céljából.

Az árvizek veszélye egyre növekszik Magyarországon

Mindenik folyó árad. A Tisza Szolnok vidékén kiöntéssel fenyeget

Budapestről jelentik: Az árvízvédelmi kormánybiztos 28-án a következő jelentést adta ki:

A Tisza végig árad. A Komárom alatti Duna-szakaszon további emelkedéssel kell számolni. Budapesten péntekre 690 centiméteres vízállásra kell számítani. A Rima árad. Az Ipoly áradása még nem szűnt meg. A Vág is emelkedik. A Zagyva és Torna találkozásánál az árvíz kalasztrófális. A védelem munkája folyik. Eredményes munkát végeztek az árvízvédelmi alakulatok Hatvanon. A Szamos és Tur vidékén sikerült a Románia felől beözönlő víznek gátat vetni. Pócsmegyeren a katonaság elkészítette azt a hídat, mely a vízzel

teljesen körülzárt község kiürítését lehetővé teszi. A kiürítés folyamatban van. Legnehezebb helyzetben Ujszász van. Szerda éjjel óta talpon van az egész község. A férfi-lakosságot és a munkabíró női lakosságot is közérőként kirendelték az újszász-vámosgyörki vasútvonalra. A község feletti kanyarodó vasúti töltés most egyedüli védelmezője Ujszásznak, Zagyvarékának és Szolnoknak. Ha itt is áttörne az ár, mindkét község, sőt maga Szolnok is víz alá kerülne. A vasúti töltést most mesterséges fállal emelik.

A kormánybiztos intézkedésére újabb katonai segítség ment ki a veszélyeztetett pontokra

SZÍNHÁZ

A Braşov-Târgumureş-i színház operett-együttesének oradeai vendégjátéka

Tudatjuk, hogy a Thalia r. t. vezetése alatt álló társulatot kivéve, a színtársulatok nem feleltek meg a nagyobb városok kívánalmainak és így a jobb előadásokhoz szokott nagyvárosok színpadjain 2-3 hét után elnémult a magyar szó. Ez évről-évre megismétlődött és szinte természetes jelenséggé vált. A közönség bármily szeretettel indult is a színelőadások látogatására, néhány nap múlva üres házak előtt voltak kénytelenek a magasztos feladatra vállalkozók előadásukat megtartani. De a múlt év októberében nem így történt. A Szabadkay színtársulat már az első este csatát nyert. És azóta estéről-estére meleg ünneplés és elismerés tapsviharában él és tartja előadásait, a feltámadt második nyelv magyar társulat Szabadkay József szakszerű vezetése mellett az erdélyi színeszet legjobbjainak könnyű volt beérkezni és tovább vinni a kiadulni készülő fátylát. Így jutott el a társulat Brassóba. Itt Szabadkay József arra ösztökölte két tehetséges tagját, hogy írjanak egy jó darabot, amely tovább biztosítaná a társulat zavartalan működését. Három hét múlva Schreiber Alajos és Jenei János olyan operettel lepték meg a brassói közönséget, amelyet nemzetiségre való tekintet nélkül minden brassói ember megnézett. Az osztatlan siker arra készítette az igazgatót, hogy minden más darabot műsoráról levegőn és tiz estén át csak Dalol a Volga operettet adja. Ugyanakkor a sajtó a legnagyobb elismerés hangján emlékezett meg az előadásról. A Dalol a Volga tökéletes nagy operett. Muzsikája a bekezdők hangulatát varázsolja elénk. Már a premier után mindenki énekelt a slágereket. Minden lokeál műsorán ott szerepelt: Vége van a nyárnak, Ezüst éjszakákon című tango, a Rámás

csizmát visel az én babám, stb. sláger. A darab ugyanazt a sikert aratta Marosvásárhelyen is, ahol a napokban volt 30-ik jubileárius előadása. Most indul erdélyi körútra a Dalol a Volga. Első állomása Várad — április 4-én. — Itt április 4-én ünnepélyes keretek között mutatkozik be a társulat. Régi, kedves ismerőseit üdvözölheti a közönség Úrmóssy Magda, Vojticzky Elvira, Schreiber Alajos, Jenei János, Bárdi Teréz, akiket már szeretetbe fogadott a közönség, de mellettük Mátrai Rózi, Sándor Ica, Kun Edit, Szabadkay Miklós, Németi István, Katona Böske, Végh József, Harry Gyula, Bánhegyessy, továbbá az Úrmóssy Juci és Komáromy Attila szülő táncosok is kipróbált erőt a társulatnak.

A Dalol a Volga előadásain fellép a tüneményes 7 éves csodagyerek Bébi Borcsa, aki már nemcsak a legtöbb erdélyi színházak közönségét, hanem a külföldet is meghódította nagy tehetségével.

A színház az április 4-iki bemutatóra egészen új díszleteket készítettett Harry Lajos az országoshírű díszlettervezővel, akinek kiváló tehetsége már több filmgyárnál is nagy elismerést talált.

A színészek nagy igyekezettel és szeretettel készülnek a váradi bemutatóra és hisszük, hogy a melegszívű váradi közönség állandó zsufoff házakkal fogja buzdítani a második nagy erdélyi magyar társulatot, hogy erkölcsileg és anyagiilag még jobban megizmosodva folytathassa kulturmunkáját.

A VENDÉGJÁTÉK MŰSORA:

Április negyedikén, csütörtökön este kezd meg a Szabadkay-társulat operett-együttese nagyváradi előadásait a következő műsorral:

Április 4. csütörtök este 9 órakor: **Dalol a Volga.** (Jenei János és Schreiber Alajos nagy operettje.)

Péntek este 9 órakor: **Dalol a Volga.** Szombat délután 3 órakor: **Csókoss asszony.** (Operett. Olcsó helyárrakkal.)

Szombat délután 6 órakor: **Dalol a Volga.** Szombat este 9 órakor: **Dalol a Volga.**

Vasárnap délelőtt 11 órakor **matiné: Igli diákck.** (Teljesen új betanulással. Olcsó helyárrakkal.)

Vasárnap délután 3 órakor: **Dalol a Volga.** (Rendes helyárrakkal.)

Vasárnap délután 6 órakor: **Dalol a Volga.** (Rendes helyárrakkal.)

Vasárnap este 9 órakor: **Román előadás.** Hétfőn román előadás.

Kedd délután 5 órakor: **Csárdáskirályné.** (Olcsó helyárrakkal.)

Kedd este 9 órakor: **Dalol a Volga.**

— A fenti előadásokra jegyek elővételben válthatók hétfőtől kezdődően a színház baloldali elővételi pénztáránál naponta délelőtt 11—1-ig és délután 4—8-ig.

Az oradeai mozgóképszínházak műsora:

APOLLÓ: I. MÉGIS SZÉP AZ ÉLET. II. A MAGNÓT VONAL.
DORIAN: AZ IGAZI ASSZONY.

Tavaszi a hegyek között.

Majalaky Tibor:

Tavaszi az Érmelléken

Sacueni-Székelyhid, március hó Márciusvégi igérettel teli napsugárban fürödnek a hullámcsövek érmelléki dombok... Méltóságos felett egy tavaszthirtető golyópár... Olyan érvendőzésel tipogik kelepelik körül a régi fészket, a régi kéményt, mint a messze idegenből hazatérő boldog emberpár. Tavaszti édes földillat terjed az erdő bódítóan s a hó alól kikerült zöld búzavetések susogását hozza a szél. Valaki csodálatos varázsvesszejével belesuhintott a levegőbe és a szótlan parancsra nyújtózkodni kezdtek a fák, megmozdultak a bokrok, fölébredt a fű — s fűn a szőlősdombokon valami csodálatos, valami kifürkészhetetlen lüktetés indult meg az alvó venyigékben...

Tavaszi hírdet az Érmelléken a rét, tavaszi hírdet az erdő, tavaszi hírdet a kék égboltozat. Ekevasra, kapavillanásra váró, életet igéző szántóföldek sütkéreznek a márciusi napfényben. Türelmetlen lovak kapálóznak az istállókban s a fészker alatt ekevasak, szerszámok fényesre kalapált acélján villog a napfény...

Víz borítja a cétéket...

De akármilyen melegen, akármilyen bizelődően is fouja körül a márciusvégi napsugár az emberek szívét, bizony az Érmelléken is minden öröm mellett egy kis jogos szemrehányással fogadják a tavaszt. Szemrehányással, mert elbeszélgette valahol a tejúton az időt egy pletykáló vén assúval s meglehetősen későn érkezett ide az Érmellékre. Hej pedig de nagyon várták. Régi közmondás, hogy a „márciusi por aranyt ér”. Most pedig a gazdasági év legjelentősebb hónapjában: Márciusban nem az anyaföld porát verték föl mezőre igyekvő szekeret, hanem hóvihar porzott végig az egész vidéken. Mintha nem hullott volna elég fehér áldás a nagyon hosszú téli hónapok alatt... Most már csak az eldugott északi oldalakban húzódik meg szegénylős piszkosan egy-egy teletsirató, könnyező hócsomó. Hanem ha nincsen hó, hát van víz. A dombok tetejéről hatalmas tengerek látszik az egész érmelléki mezőség. Távoli tanyák, szénakazlak, apró szigetként emelkednek ki a hatalmas vízrengteteg közepéből — s az Ért partját szegélyező fűzfáknak csak zöldesedő koronája ágaskodik ki a vízből, hogy valamit ő is lásson ebből a tavaszi áradásból... Víz borítja az alacsonyban fekvő réteket, legelőket, kaszálókat s az Ért területébe tartozó szántóföldek is úgy át vannak itatva, mint valami szivacs. Hosszu napsugaras hetekre volna szükség, hogy elzavarják a teméntelen vizet s megkezdődhessek a tavaszi munka mindenütt.

Elkéstek a tavaszi munkával

Székelyhidi mezőgazdák, szőlősgazdák elbeszélgetünk a terméskilátásokról, munkalehetőségekről. Panaszok. A hosszú kemény tél és az évtizedek óta nem tapasztalt hatalmas arányú olvadás miatt elkéstek a tavaszi munkálatokkal. Eltelt március is — és még semmit sem lehetett dolgozni sem a mezőkön, sem a szőlőkben. És még mindig várni kell a szikkadásra. S ha megindul a munka, nem lesz elég munkás, hiszen egyidőben a szántás, vetés, szőlőnyitás, szőlőmetszés és valamennyi mezőgazdasági munka, amelynek nagy-

részét máskor már márciusban el lehetett végezni.

A hosszú tél idézte elő a nagyfokú takarmányhiányt is. Ezen a vidéken legelő és kaszáló éppen csak annyi van, amennyi a gazdák igavonó állatainak szükségletére elég. Elvéve akad olyan gazda, akinek felesleges, eladó szénája volna. A szénakészlet ugyeolván teljesen kifogyott és nagyon sok gazdának nem lesz elég a zöldtakarmányig. Egy mázas széna már 250—300 lei, míg a tengericsutka kéréje, ami eddig 1 lei volt, most 5—6 lei. A csutkát különben az igavállatok hiánya miatt

Amikor két adólejárat egybeesik

— Az elmúlt évi termést el tudták már adni a szőlősgazdák?

— Bizony az elmúlt évi borkészletnek csak nagyon kis százaléka kelt el — feleli Fábry Sándor. — Igaz a kereslet csak tavasszal szokott megindulni. Egyelőre semmi mozgás sincs a borpiacon. A gazdák sem kínálnak még eladásra a bort, ha most egyszerre két adót nem kellene kifizetniük a bor, illetve a szőlő után. Ismeretes ugyanis, hogy az elmúlt év áprilisától új adózási rendszer lépett életbe. Addig az eladott bor literje után fizették be a boradót, a múlt év áprilisától azonban függetlenül attól, hogy kinek mennyi bora terem, a szőlővel beültetett terület után röjjék le az adót. Most az a helyzet állott elő, hogy az 1939-es termést kivéve, az összes meglévő régi borkészlet után be kell fizetni a boradót 1940 április elsejéig — és ugyancsak április elsejéig be kell fizetni már az 1939 évre szóló terület-adót is, ami az Érmelléken holdankint 1700 leinek felel meg. Eddig itt az volt a szokás, hogy a bor adóját csak akkor fizette ki a gazda, amikor a borát eladta, ez természetesen is volt, hiszen csak akkor volt miből fizetnie. Most azonban az új rendszer szerint a terület-adót még a bor eladása előtt ki kell fizetni. Különösen nagy gondot okoz ez az érmelléki gazdáknak most, amikor, mint mondtuk, két adólejárat esik össze. A pénzügyi közegek természetesen szigorúan hajtják az adókat s a gazda kénytelen a napi áron eladni a borát a kereskedőnek, hogy adóját kifizethesse. Pedig a borárak emelkedésére volna kilátás.

— Nem történt valami közbenjárás arra, hogy esetleges haladékok adjanak a gazdáknak, amíg eladják a borukat? — kérdezzük Fábry Sándortól.

— Tudomásom szerint az Országos Szőlészeti és Borászati Intézetnél, de arról nem tudok, hogy a közbenjárás vezetett-e valami eredményre, — kapjuk a felvilágosítást Fábry Sándortól.

— Mi az ára most a középminőségű átlagboroknak?

— Hét lei literje, de a kereslet a lehető leglányháb. A helyi kereskedők nem képesek megvenni az összes fölkinált mennyiséget.

A gyümölcstermelésre fordítjuk a szót. Megtudjuk, hogy bár a fagy nem ártott a gyümölcsfáknak, annál több kárt okoztak, különösen az

nem tudták behordani az ősszel s nagyrésze tönkrement a téli hónapok alatt. Sok kárt tettek a mezőn hagyott csutkában a telelére idehajtott havasi birkanáják is.

A fagy nem okozott nagyobb károkat

Fábry Sándor földbirtokost keresük föl, aki egyik legtekintélyesebb és legképzettebb szőlőszakértője a Érmelléknek. A télokozta károkról érdeklődünk legelőször.

— Bármilyen kemény is volt a tél és a fagy, — nem okozott nagyobb kárt a szőlőkben. Csak néhány aacsonyabban fekvő szőlőtáblában lehet kisebb arany fagyást tapasztalni — hangzik a válasz. Ha az időjárásokozta kését be tudják hozni a szőlősgazdák, a termés talán szép lesz... de korai erről még beszélni, hiszen amíg a szüretre sor kerül ezernyi baj és csapás is érheti a szőlőtökeket.

ujabb ültetésű fiatal gyümölcsösökben a mezei és erdei vadak. Hiába kötözték be a fiatal fákat, a hatalmas hóban a nyulak és az őzek hozzáfértek a gyümölcsfákhoz és nagyon sokat tönkretettek. A gyümölcsfák tele vannak hernyófészkekkel. Bár a község vezetősége szigorú rendelkezést adott ki a hernyózásra, a mostoha időjárás miatt csak a héten lehetett hozzáfogni a hernyózáshoz s valószínű már elkésett munka ez is, mert a hernyók a beállott néhány meleg nap alatt kikeltek s nemsokára ellepek a gyümölcsfákat. Új gyümölcsösöket szintén az időjárás miatt nem lehetett telepíteni.

Tűzifahiány az egykori eedővidéken

Rövid évtizedekkel ezelőtt még hatalmas áthatolhatatlan erdőségek borították a környező dombokat s ma itt is tűzifahiány állott elő. A fűrésztelepek a margittai vasútvonalon beállott szállítási nehézségek miatt nem kapnak fát s a község lakóinak nincs honnan beszerezni a tűzifát. A távolfekvő uradalmi erdőkben van még némi frissvágású tűzifakészlet, azonban a járhatatlan utakon olyan hatalmas összegbe kerülne a beszállítás, hogy a különben is szűkös viszonyok között élő gazdák és iparosok képtelenek innen vásárolni fát... Ezer szerencse, hogy ezt a kérdést már amennyire lehet enyhíteni tudják a teletfedtető meleg napsugarak...

Tavaszi van az Érmelléken... Kacagó napsugár simogatja a hullámcsövek dombokat. Darvak szállnak dél felől a dombok alján elterülő hatalmas víztenger fölött. A víz közepén komoly vadruca-mama őrsi a gyenge sásra összehordott fészket s egy-egy fekete szárcsa ijedt csapkodással szúnt végig a víz tükre. A nádasok mélyén a békaénekek soktizezernyi tagja várja a békekarmester kuruttyolásra felhívó jeladását.

Tavaszi van az Érmelléken... Mint mindig, most is ezer baj, a panasz, a keserűség, — de mint mindig most is meg fognak küzdeni itt az étellel. Mert kemények itt az izmok, kemények az öklök és sziklakemény az akarat... S odaföntől már néhanapján biztatón, bátorítón tekint le a tavaszi nap az érmelléki tájra...

Welles hazaérkezett Amerikába

Másfél óráig tartó kihallgatáson tett jelentést Roosevelt elnöknek. Kevés remény van a hamaros békekötésre

Washingtonból jelentik (Radio Bucuresti): Welles hazaérkezett Amerikába és röviddel megérkezése után jelentést tett Roosevelt elnöknek. Az elnök és Welles megbeszélése másfél órahosszat tartott. A megbeszélésekről nem adtak ki hivatalos jelentést.

Washingtoni közlések szerint kevés remény van hamaros békekötésre, noha Welles látszólag teljesen meg van elégedve útjának eredményével. Kijelentette, minden lehetőséget megadtak neki, hogy megszerezze azokat az értesítéseket, amelyekért Európába küldték. További felvilágosítások elől elzárkózott.

Amerikai repülőgépek a nyugati szövetségeseknek

Londonból jelentik (Radio Bucuresti): Angol politikai és katonai körökben meglepéssel fogadták az amerikai kongresszus határozatát, amely felhatalmazza a kormányt, hogy anynyi repülőgépet adjon el a nyugati szövetségeseknek, amennyit azok megrendelnek. Az erre vonatkozó vita során az amerikai hadügyi államtitkár kijelentette, hogy az amerikai ipar legalább félucat olyan repülőgép-típust állít elő, melyek mindenike különb a legjobb európai gépeknél.

Világsiker

L. BURGER:

Bölcsőre hulló fények és árnyak

Egy bábaasszony naplója

Háromnyomatú művészi fedőlap. 340 oldal. Ara 90 lei.

Németül eddig 108 kiadás jelent meg.

Jegyezzünk bónokat a hadsereg felszerelése érdekében

A hadsereg fenntartása nagy költségeket igényel. Mindenki jegyezzen hadfelszerelési kötvényeket. Naponként d. e. 9 és fél 2 között és d. u. 4—7 óra között a Banca Națională, az összes nagyobb bankoknál, a Postatakarék-pénztárnál s a pénzügyigazgatóságon lehet kötvényeket jegyezni, ahol rendelkezésre állnak a szükséges nyomtatványok.

Ez a legelőnyösebb államkölcsön, amely 4 és fé. százalékos kamatjórövidítést hoz. Aláírni lehet 5 vagy 3 évre. Hat hónap után kifizetésre kerül az aláírt összeg egyötöde (vagyis minden ezer leies kötvény után 200 lei), három, vagy öt év után pedig a lejegyezett összeg teljes egészében.

A hat hónap múlva kifizetésre kerülő ötödőrészet s a lejáró szelvényt bármilyen állami tartományi, vagy községi adót ki lehet fizetni.

Akinek a lejárat előtti szüksége van pénzre, zálogba helyezheti a kötvényeket a Nemzeti Banknál, amely azonnal kifizeti az érték 70 százalékát. A kötvény ettől függetlenül tovább kamatozik.

Minden hazaszoruló román állampolgár azonnal ilyen kötvényekbe fekteti minden nélkülözhető pénzét.

A magyar mezőgazdaság páratlan gazdagságát tárja látogatói elé a budapesti mezőgazdasági kiállítás

Az országos mezőgazdasági kiállítás gerincét alkotó tenyészállatkiállítás, amiat erről már számszerűen is megemlékeztünk, a múlt évi nagyszerű kiállításnak megfelelő létszámú és kiváló minőségű anyagu lesz.

A baromfi kiállítás idén kibővített csarnokban lesz elhelyezve. Ez a csoportot értékesen fogja kiegészíteni a gödöllői baromfi-tenyésztési szakiskola oktató jellegű kiállítása. A kutyakiállítás a múlt évhez hasonlóan nagyszerű lesz.

A lókiállításához kapcsolódóan különféle lovasmérkőzések és mutatványok, több napos concours, fogatversenyek és bemutatók lesznek, változatos programmal.

A tenyészállatcsoportokat ez évben is a mezőgazdaság jóformán minden ágát felölelő kiállítási csoportok fogják kiegészíteni, teljessé téve a látogatók előtt a kiállításban a magyar mezőgazdaságról alkotható képet.

A hatalmas köralakú kiállítási borkóstoló csarnokban a látogatók Magyarországi borainak átlagos minőségéről zamatáról és minél külső és belső tulajdonságairól szerzhetnek majd közvetlen tapasztalatot.

A méhészeti kiállítás múlt évben épült tetszetős kivitelű csarnokban elhelyezett kiállítása sebb lesz, mint a múlt évben.

A magyar növénynevelés idén is nagy anyaggal, szép összeállításban fogunk szerepelni a kiállításban. A földművelésügyi miniszter a hazai növénynevelési munka ösztönzésére vándorsereg-jutalomdíjat alapított. A vándorsereget ez évben a kiállítással kapcsolatban fogják először kiadni.

A földművelésügyi miniszterium mintáépítmenyekkel tervezi bemutatni az akciójában szereplő trágyatelepeket, silókat és zsisziktelenítőket.

Az országos mezőgazdasági kiállítás egyik legkiemelkedőbb eseményének ígérkezik idén a földművelésügyi miniszterium szakoktatási osztályának csarnoka, amelyben pazar pompával mutatják be a magyar mezőgazdaság és ezzel kapcsolatban szakoktatásunk fejlődésének történetét. Az évszázadokat egybefoglaló képeken történelmi korszakok elevenednek majd meg.

Külön kiállítási csarnokban vesznek részt az önálló gazdasági népiskolák, a Gazdasági Szaktanácsok Országos Egyesületének rendezésében.

Ujszerű és igen tanulságos látványosságot fog nyújtani az országos mezőgazdasági kiállítás látogatóinak a legnagyobb kiállítási csarnokban bemutatásra kerülő mezőgazdasági ipari kiállítás. Ez a kiállítás a mezőgazdasági iparok jelentőségét, a nyersanyagok termelési helyeit és az ipartelepeket fogja szemléltetni grafikonokon és térképeken. Majd végig halad a kiállítás az egyes mezőgazdasági iparágakon, bemutatva azok nyersanyagának termelését, feldolgozását és fontosabb közgazdasági adatait.

A földművelésügyi miniszterium kísérletügyi intézményei ez évben először az elkövetkezendő kiállításokon folytatolag azt óhajtják szemléltetni, hogy csendben folytatott munkásságuk milyen nagy mezőgazdasági és nemzetgazdasági értéket jelent és hogy ez milyen tekintélyes hasznokra volt a gazdáknak, de ezen túlmenően az ipar-
nak, kereskedelemnek és a közönségnek is.

A mezőgazdasági kiállítás változatos és tanulságos voltát ez évben is nagy mértékben fogja emelni az Országos Mezőgazdasági Kamara kiállítása, amelynek anyaga és adatai sok tekintetben egészen újszerűek lesznek. Így bemutatja,

hogyan az emberi szervezet által igényelt élelmiszeranyagok alapján nemhogy feleslegessé lennének, hanem mezőgazdasági termelésünknek sok ágában elmaradnak a szükséglet mögött. Ennek alapján egyes termelési ágak, így a cukorrépa, a takarmánynövények, a silókukorica, az olajmagvak, a szerződéses magtermelés és egyes ipari növények termesztésének fokozására ösztönöz. Tájékoztatást fog nyújtani ez a kiállítás az újjáalakult mezőgazdasági kamarai szervezetéről.

Felépül a kiállítás megnyitására a halászat új, nagyszabású csarnoka és az ehhez csatlakozó halászcserda is. A m. kir. Allamerdészet kiállítása stílusos pavillonjában szemléltetően fogja bemutatni az erdősítés jelentőségét. A m. kir. Dohányjövődék a legjobb dohánymintákat, a dohánymag értékesítésére és a jégbiztosításra vonatkozó adatokat, növényvédelmi szereit (nikotin, nikotin) mutatja be. Ugyanitt fog szerepelni az állami sójövődék is, amely bemutatja az általa forgalombahozott összes sófajokat.

A háziipari kiállítás pavillonjában a magyar királyi háziipari felügyelőség rendezésében bemutatásra kerülő gazdag anyag méltóképpen fogja képviselni háziiparunkat és iparművészetünket. A régi kiállítók mellett ott lesznek a csak nemrégiben visszatért komáromiak, gömöriek csipkékkel, finom himzéseikkel, cserpeikkel, ott lesznek rutén testvéreink népművészeti himzéseikkel.

A kiállítási faluban, amelynek házai jellegzetes vidékek (Halas, Mezökövesd, stb.) stílusában épültek, népművészeti és népviseleti bemutató lesz. Ez évben somogyi házzal bővül a kiállítási falu.

Az élelmiszerkiállítás idén új csarnokkal bővül, ennél fogva számos kiállító cég fog szerepelni, köztük kiváló készítményeiről híres hentesáru üzemeink. Azonkívül több cég különállóan is fog szerepelni.

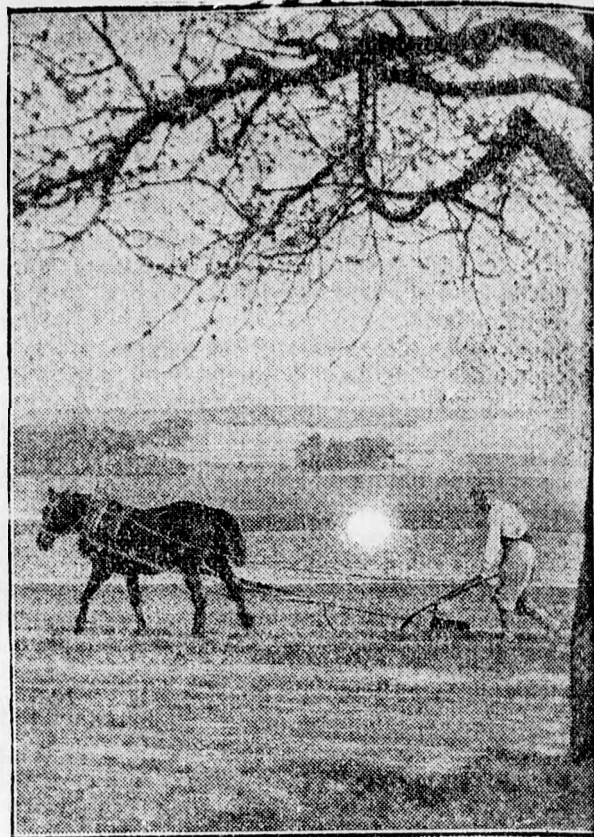
A zöldség-kiállítás ez évben a Felsődunántúli Zöldség Szövetség rendezői, szemléltető módon mutatva be nyolc évi működésének eredményeit.

A tejgazdasági kiállítás a tejtermelés és a tejfeldolgozás szervezeti kiépítése terén az utolsó 10 esztendőben elért óriási fejlődést fogja szemléltetni abból a jubileumi alkalomból, hogy az elmúlt évber alakult meg az ezredik tejszövetkezet.

A kiállítás-igazgató-udvarában az okszerű istálló és tehéntartás lesz látható.

A szövetkezeti központok, az összes nagyobb budapesti pénzintézetek, a hazai mezőgazdasági gépgyárak és a külföldi gépgyárak képviselői, nemkülönben a gazdasági üzemanyagokat forgalmazó vállalatok a múlt évinél is nagyobb felkészültséggel és tetszetős formák között fognak résztvenni a kiállításon. Ezekon kívül számos kereskedelmi vállalat és egyéb intézmény szerepel még az országos mezőgazdasági kiállítás kiállítói között, amelyek a mezőgazdasági termékek, a gazdasági üzemből szükséges anyagok és eszközök árusításával foglalkoznak és fel kívánják használni ezt a legkedvezőbb alkalmat arra, hogy a gazdákkal közvetlen kapcsolatot teremtsenek.

A kiállítás látogatottsága, az érdeklődés után ítélve, mind belföldről, mind külföldről igen nagyok ígérkezik.

Tavaszi szántás

Ártókiadások

Lakás

szavanként 3 lei

2 szobás lakás

mellekkeliségekkel kiadó azonnalra. Ugyanott 2-3 telek parcella eladó. Oradea-Nagyvárad, Str. I. Ciordas 38. szám.

Különbejáratu

butorozott szoba azonnal kiadó. Érdeklődni Oradea-Nagyvárad, General Poetas-utca 21. (A Székesegyház háta mögött.)

Kiadó

butorozott szoba esetleg ellátással. Oradea-Nagyvárad, — Strada Alexandri 25.

Allást nyec

szavanként 2 lei

Elsőrendű varrónóket

jó fizetéssel felvesszünk Szent József varroda, București, Alca Năstăsescu No. 2. (Polonauca felé).

Kifutó-fut

elsejére felvesszünk. — Oradea-Nagyvárad, Regele Ferdinand. Bőrdüzlét.

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Veszek

arany, ezüst, briliáns tárgyakat. Herbt ékszeráruház, — Oradea, Bul. Reg. Ferdinand 3.

Eladó

jókarban lévő, mély, modern gyermekkocsi. Oradea-Nagyvárad, Str. Nicolae Zigre No. 12. Komendáns-réten.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea-Nagyvárad, II. Károly király-ut 5. szám.

CENZURAT

Eladó

háromszobás adómentes, modern magánház Bulv. Regele Ferdinand mellett, központban 650.000 leiert. — Bérház nettó 84.000 lei bérjövődellel, értékes nagy telekkel, Nagypiac-tér mellett 800.000 leiert eladó. — 5 katasztrális hold szőlő 2 szobás terrasz, télen is lakható urilakással, jó helyen 750 ezer leiert. Városi víz és villany. Kortsmáros László ingatlanirodája, Oradea-Nagyvárad, Pasteur-utca 13. Telefon 20-85.

Moldova-utcán

(Oradea-Nagyváradon) 3 szobás, fűrdőszobás lakás, 2 hold szőlő, 300 gyümölcsfával, istálló, dísznőhizlalda, stb. eladó. Telefon 25-63.

PUHA OLMOT állandóan vesz a Szent László-nyomda r. t.

Különféle

szavanként 3 lei

Tisztviselő

teljes ellátást lakással együtt keres uricsaladnánál. Cimeket kiadóra kér.

Allást keres

szavanként 1 lei

Házvezetőnőnek

menne magános urhoz, a háztartás minden ágában jártas, intelligens asszony, vidékre is. Oradea-Nagyvárad, Andrei Muresan-u, 15. ajtó 4.